

Osnovna šola s slovenskim učnim jezikom na
narodno mešanem območju slovenske Istre
ITALIJANŠČINA KOT DRUGI JEZIK
Učni načrt

- 1. razred: 70 ur
- 2. razred: 70 ur
- 3. razred: 70 ur
- 4. razred: 70 ur
- 5. razred: 70 ur
- 6. razred: 70 ur
- 7. razred: 70 ur
- 8. razred: 70 ur
- 9. razred: 64 ur
- SKUPAJ: 624 ur

Osnovna šola s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju slovenske Istre

ITALIJANŠČINA KOT DRUGI JEZIK

Učni načrt

Člani predmetne komisije, avtorji posodobljenega učnega načrta:

Neva Šečerov, Zavod RS za šolstvo, predsednica

dr. **Anja Zorman**, Univerza na Primorskem, Pedagoška fakulteta, Koper

Tea Race, Srednja ekonomska in poslovna šola Koper

Zdenka Mihalič, Osnovna šola Antona Ukmarja, Koper

Tamara Grbas, Osnovna šola Vojke Šmuc, Izola

Strokovni recenzent:

dr. **Janez Skela**, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta

Redakcijski popravki:

Neva Šečerov, Zavod RS za šolstvo

Izdala: Ministrstvo RS za šolstvo in šport, Zavod RS za šolstvo

Za ministrstvo: dr. **Igor Lukšič**

Za zavod: mag. **Gregor Mohorčič**

Uredila: **Alenka Štrukelj**

Jezikovni pregled: **Nataša Purkat**, Lektor'ca

Ljubljana, 2011

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

37.091.214:811.131.1(0.034.2)

UČNI načrt. Osnovna šola z slovenskim učnim jezikom na narodnostno mešanem območju slovenske Istre. Italijanščina kot drugi jezik [Elektronski vir] /

člani predmetne komisije, avtorji posodobljenega učnega načrta Neva Šečerov ... [et al.]. - El. knjiga.

- Ljubljana : Ministrstvo za šolstvo in šport : Zavod RS za šolstvo, 2011

Način dostopa (URL):

http://www.mss.gov.si/fileadmin/mss.gov.si/pageuploads/podrocje/os/devetletka/predmeti_narodno/ITA_obvezni_dv_drugi.pdf

ISBN 978-961-234-979-0 (Zavod RS za šolstvo)

1. Šečerov, Neva

255951104

Posodobljeni učni načrt za predmet italijanščina kot drugi jezik na narodno mešanem območju slovenske Istre je pripravila Predmetna komisija za posodabljanje učnega načrta za italijanščino kot tuji in kot drugi jezik. Pri posodabljanju je izhajala iz učnega načrta za predmet italijanščina kot drugi jezik na narodno mešanem območju slovenske Istre, določenega na 28. seji Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje, leta 1999. Posodobljeni učni načrt je Strokovni svet RS za splošno izobraževanje določil na 114. seji Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje 12. 6. 2008 in se z vsebinskimi in redakcijskimi popravki tega učnega načrta seznanil na 139. seji 27. 01. 2011.

KAZALO

1	OPREDELITEV PREDMETA.....	4
2	SPLOŠNI CILJI.....	6
	2.1 Sporazumevalna zmožnost v italijanščini.....	6
	2.2 Razvijanje kompetenc za vseživljenjsko učenje.....	7
3	OPERATIVNI CILJI IN VSEBINE.....	9
	3.1 Operativni cilji	10
	3.1.1 Sprejemanje (govorjenih in pisnih) besedil v italijanskem jeziku.....	10
	3.1.2 Tvorjenje (govorjenih in pisnih) besedil v italijanskem jeziku.....	11
	3.1.3 Govorno in pisno sporazumevanje ter jezikovno posredovanje.....	12
	3.1.4 Razvijanje jezikovne zmožnosti	13
	3.1.5 Medkulturno zavedanje in medkulturna komunikacija.....	14
	3.1.6 Izbirni operativni cilji	15
	3.2 Vsebine, predlagane dejavnosti in medpredmetne povezave	16
4	STANDARDI ZNANJA.....	20
	4.1 Prvo vzgojno-izobraževalno obdobje.....	20
	4.1.1 Minimalni standardi znanja	22
	4.2 Drugo vzgojno-izobraževalno obdobje.....	23
	4.2.1 Minimalni standardi znanja.....	24
	4.3 Tretje vzgojno-izobraževalno obdobje.....	26
	4.3.1 Minimalni standardi znanja.....	27
5	DIDAKTIČNA PRIPOROČILA.....	30
	5.1 Uresničevanje ciljev predmeta	30
	5.1.1 Slušno razumevanje.....	32
	5.1.2 Govorno sporočanje in sporazumevanje.....	34
	5.1.3 Bralno razumevanje.....	37
	5.1.4 Pisno sporočanje.....	39
	5.1.5 Vloga jezikovnega pouka (slovnice).....	40
	5.1.6 Razvijanje medkulturne zmožnosti.....	41
	5.2 Individualizacija in diferenciacija.....	42
	5.3 Medpredmetno povezovanje.....	42
	5.4 Preverjanje in ocenjevanje znanja.....	46
	5.5 Informacijska tehnologija.....	48

1 OPREDELITEV PREDMETA

Italijanski jezik je za učence večinskih šol na narodno mešanem območju Slovenske Istre drugi jezik. Navzočnost govorcev italijanskega jezika, predvsem pripadnikov manjšinske etnične skupnosti v življenjskem okolju omogoča učencem neposredno rabo italijanščine zunaj šole. Večjezični in večkulturni prostor spodbuja neposredna srečanja ljudi obeh etničnih skupin pri vsakodnevnih opravilih, kar oblikuje tudi kulturno identiteto posameznika, ki temelji na odprtosti do različnih jezikov in kultur, strpnosti in sožitju.

Izpostavljenost drugemu jeziku, možnosti in potrebe po njegovi rabi omogočajo, da se učenci učijo jezika tudi naravno, v življenjskem okolju. Učenec že zgodaj primerja oba jezika, kar ugodno vpliva na oblikovanje zavesti o jeziku kot sistemu. Med prvim in drugim jezikom se prenašajo znanja, ki pogosto zaznamujejo učenčev prvi in drugi jezik.

V času čedalje intenzivnejših globalizacijskih procesih ima pouk drugega jezika čedalje večji pomen v vsakdanjem življenju. Z mednarodno mobilnostjo ljudi se je pomen znanja jezikov povečal, saj omogoča lažji dostop do informacij, intenzivnejše sodelovanje s sosednjimi narodi na kulturnem in gospodarskem področju ter globlje medsebojno razumevanje. Učenje drugega jezika spodbuja tudi uzaveščanje vrednot, ki izhajajo iz načel vzgoje za mir, sožitja in medkulturnega sporazumevanja, in so pogoj za skupno življenje v Evropi. Vpliva pa tudi na intelektualni razvoj otroka in mladostnika: prispeva k njegovemu spoznavnemu in čustvenemu razvoju ter mu ponuja možnost kulturnega zблиževanja v raznovrstni večjezični skupnosti narodov Evrope.

Po slovenski ustavi država varuje in zagotavlja pravice avtohtone italijanske in madžarske narodne skupnosti ter jima med drugim zagotavlja pravico do vzgoje in izobraževanja v svojem jeziku. Na narodno mešanem območju Slovenske Istre je zato poleg slovenščine uradni jezik tudi italijanščina, ki je jezik avtohtone narodne skupnosti. Zakon o osnovni šoli določa, da se vsi učenci in dijaki v šolah s slovenskim učnim jezikom obvezno učijo italijanski jezik. Učenje italijanščine se zato začne že v prvem razredu osnovne šole in se nadaljuje do splošne oziroma poklicne mature. Gre torej za zaporedno zgodnje učenje drugega jezika in njegovo ekstenzivno poučevanje. S tem so zagotovljeni pogoji za razvijanje sporazumevalne zmožnosti v drugem jeziku, kar omogoča medkulturni dialog s pripadniki italijanske narodne skupnosti in spodbuja razvijanje pozitivnih stališč do italijanske kulture na splošno.

Iz razpredelnice je razvidno okvirno število ur pouka italijanščine kot drugega jezika v osnovni in srednji šoli.

Osnovna šola			Srednja šola
1. vzgojno-izobraževalno obdobje	2. vzgojno-izobraževalno obdobje	3. vzgojno-izobraževalno obdobje	
210 ur	210 ur	204 ur	Od 280 do 350 ur

Pouk italijanščine drugega jezika se prilagaja novim izzivom: uvaja sodobne pristope ter učenčevi stopnji ustrezne in življenjske učne vsebine, ki so v sozvočju z učenčevimi osebnimi interesi in potrebami. Sledi sodobnim usmeritvam, tako da temelji na pristopu, po katerem jezik opredeljujemo kot sredstvo za sporazumevanje (sporazumevalni vidik). Učenec¹ s spoznavanjem kulture sosednjega naroda in sprejemanjem drugačnosti razvija medosebno razumevanje in spoštovanje ter krepi narodnostno identiteto (medkulturni vidik). Z znanjem drugega jezika ima tudi dostop do virov v italijanščini, s katerimi pridobiva in pogloblja znanje splošnih predmetov (splošnoizobraževalni vidik).

V zadnjem času se izvaja nadgraditev komunikacijskega pristopa, in to v dejavnostno in zmožnostno naravnano zasnovano poučevanja. Ti procesi se udejanjajo tudi na podlagi načel in priporočil Skupnega evropskega jezikovnega okvirja (SEJO)² in Lizbonske deklaracije³ o osmih ključnih kompetencah za vseživljenjsko učenje (Evropski referenčni okvir).⁴ SEJO omogoča, da jasno in pregledno določamo stopnje pričakovanih učnih dosežkov v učenju in poučevanju drugega jezika, Evropski referenčni okvir pa vključuje zmožnosti na vseh področjih posameznikovega in družbenega delovanja, in sicer tako na osebнем, družbenem kot poklicnem področju. Vključevanje načel, ki jih razlagata oba dokumenta, je nujno za uspešno življenje v učeči se družbi, saj prispeva k večji kakovosti izobraževanja in zagotavljanju boljših življenjskih pogojev.

2 SPLOŠNI CILJI

¹ V tem učnem načrtu izraz *učenec* velja enakovredno za *učenca* in *učenko*. Enako izraz *učitelj* velja enakovredno za *učitelja* in *učiteljico*.

² Skupni evropski jezikovni okvir za učenje, poučevanje in preverjanje/ocenjevanje jezikov (SEJO), 2001, Strasbourg: Svet Evrope, http://www.coe.int/T/DG4/Linguistic/Source/Framework_EN.pdf.

³ Priporočila Evropskega parlamenta in Sveta o ključnih kompetencah za vseživljenjsko učenje. Uradni list Evropske unije L 394/10, 18. 12. 2006.

⁴ http://www.mss.gov.si/si/solstvo/razvoj_solstva/jezikovno_izobrazevanje/skupni_evropski_jezikovni_okvir_sejo

2.1 Sporazumevalna zmožnost v italijanščini

Pri pouku drugega jezika učenec razvija sporazumevalno zmožnost v italijanščini in ob tem druge zmožnosti. Sporazumevalna zmožnost temelji na razvoju:

- glasoslovnega, oblikoslovnega, skladijskega, besedoslovnega in besediloslovnega znanja,
- sporazumevalnih zmožnosti (branje, poslušanje, govorjenje, pisanje) za samostojno uporabo drugega jezika pri pridobivanju podatkov iz pisnih in drugih virov (npr. z uporabo informacijsko-komunikacijske tehnologije) ter za druge govorne in pisne oblike sporočanja,
- (med)kulturnega zavedanja in sporazumevanja, s čimer učenec razvija zmožnosti za:
 - uspešno sprejemanje, tvorjenje in posredovanje govorjenih in pisnih besedil v drugem jeziku, pri tem upošteva naslovnika, prenosnika sporočanja, sporazumevalni kontekst in druge dejavnike sporazumevanja (sporazumevalna sestavina),
 - uresničevanje jezika v lastnem delovanju in vplivanju na delovanje sogovorcev (pragmatična sestavina),
 - izražanje čustev, pričakovanj, svojega notranjega sveta (ekspresivna sestavina),
 - učenje in pridobivanje informacij ter spoznavanje kulture in družbenih norm (kulturno-spoznavna sestavina jezika).

Druge zmožnosti vključujejo:

- zmožnost spoznavanja sveta na podlagi izkušenj in izobraževanja ali raznih virov informacij,
- socialne zmožnosti oziroma veščine,
- zmožnosti oblikovanja in utemeljevanja vrednot, osebnih pričakovanj in stališč,
- zmožnosti učenja (kognitivni stili, učni stili in strategije, motivacija, splošne učne sposobnosti, specifične zmožnosti za učenje jezikov).

Učenci z učenjem italijanščine kot drugega jezika na narodno mešanem območju razvijajo celostno sporazumevalno zmožnost v tem jeziku, ki vključuje prvine medkulturnega sporazumevanja, kar spodbuja pripravljenost na sobivanje in medsebojno spoštovanje med prebivalci večjezičnega območja. Učenci se pri pouku drugega jezika sistematično usposablajo za dejavne govorne in pisne stike z govorniki, predstavniki italijanske narodnostne skupnosti na narodno mešanem območju Slovenske Istre. S tem ustvarjamo podlago za uspešno medkulturno komunikacijo, ki je temelj za razumevanje in sožitje različnih kultur.

Učenje drugega jezika je prispevek k večjezičnosti in razumevanju večkulturnosti⁵ tako v lastnem okolju kakor zunaj naših meja. Razvijanje sporazumevalne zmožnosti v drugem jeziku v okviru

⁵ Po SEJO je to *medkulturni govorec*.

posameznikove ali družbene večjezičnosti pomeni dviganje jezikovne zavesti (tudi pri slovenščini) v ožjem in širšem pomenu: jezik ali jeziki v neposrednem učenčevem okolju (npr. v družini), v širšem okolju (npr. dvojezično območje, govorci drugih jezikov, ki niso pripadniki avtohtonih manjšin) ali v šolskem okolju (jeziki, ki jih ponuja šola v okviru obveznega ali obšolskega programa).

Pri pouku italijanščine poleg sporazumevalnega in medkulturnega vidika vključujemo tudi splošnoizobraževalni vidik, ki se kaže predvsem v povezovanju italijanščine z drugimi predmeti, v dopolnjevanju in prepletanju ciljev in učnih vsebin, v uporabi pridobljenega znanja v različnih življenjskih primerih. Skupaj z drugimi zato učitelj italijanščine kot drugega jezika načrtuje, izvaja in vrednoti učni proces ter s tem omogoča sočasno doseganje jezikovnih in predmetnih oziroma vsebinskih ciljev, globlje razumevanje sporočila, problema, pojava, hipoteze. Šole pa v strnjene oblike in fleksibilne izvedbe predmetnika lahko prispevajo k uvajanju sodelovalnega ali timskega poučevanja, v okviru katerega se učitelji jezikov povezujejo z učitelji drugih predmetov. Splošnoizobraževalni vidik se kaže predvsem v razvijanju kompetenc vseživljenjskega učenja, navedenih v nadaljevanju.

2.2 Razvijanje kompetenc za vseživljenjsko učenje

Pri pouku drugega jezika otroka in mladostnika vzgajamo v uspešnega vseživljenjskega učenca. Velike spremembe v svetu dela, raznovrstnost družbenih okolij in čedalje hitrejši dostop do informacij namreč od aktivnega prebivalstva zahtevajo večjo dejavnost, prilagodljivost in predvsem nenehno učenje. Za doseganje vsega tega so potrebne različne zmožnosti – kompetence, v dokumentih Evropske unije imenovane tudi ključne kompetence za vseživljenjsko učenje. Zato poleg razvoja sporazumevalne zmožnosti, ki je temeljni cilj pouka italijanščine kot drugega jezika, učenci razvijajo še druge ključne zmožnosti.

Sporazumevalna zmožnost v slovenščini kot maternem jeziku

Učenci razvijajo sporazumevalno zmožnost tako, da:

- razlagajo pojme, izražajo in interpretirajo dejstva, stališča, zaznajo odnose in čustva v različnih družbenih in kulturnih okoljih,
- se na vsebino besedila v drugem jeziku odzivajo v materinščini,
- primerjajo razlike in podobnosti v prvem in drugem jeziku in s tem gradijo zavest o sistemu jezika (pravorečje, pravopis, oblikoslovje, skladnja, besedoslovje, besediloslovje),

- primerjajo razlike in podobnosti v govornem in pisnem izražanju ter pri tem prepoznajo pojave medjezikovnega vplivanja.

(Med)kulturalna kompetenca in (med)kulturalna zavest

Učenci razvijajo (med)kulturalno kompetenco in (med)kulturalna zavest, pridobivajo čustvene, moralne in etične vrednote tako, da:

- spoštujejo pomen ustvarjalnega izražanja izkušenj in čustev na podlagi glasbe, vizualne umetnosti in književnosti,
- razumejo pomen estetskih dejavnikov v vsakdanjem življenju,
- razvijajo lastne ustvarjalne zmožnosti,
- spoznavajo in ozaveščajo kulturno in jezikovno raznovrstnost dvojezičnega območja,
- spoznavajo in ozaveščajo kulturno in jezikovno raznovrstnost Evrope,
- razvijajo pozitiven odnos do pripadnikov italijanske narodne skupnosti, sosedskih in tujih jezikov ter govorcev in njihovih kultur, presegajo tudi stereotipe in nestrpnost do drugačnosti,
- oblikujejo pozitiven odnos do dvojezičnosti in večjezičnosti; primerjajo obe kulturi in kulturni dediščini, ugotavljajo prepletanje kultur v materialni in nematerialni obliki ter se zavedajo pomena prvega jezika in lastne kulture na razvoj posameznikove identitete.

Učenje učenja

Učenci se učijo, kako se učiti tudi pri pouku italijanščine. Prepoznajo lastni kognitivni in učni slog, prenašajo svoje pozitivne učne izkušnje na nove učne situacije, se učinkovito spopadajo z novimi izzivi v učnem procesu in novimi načini pridobivanja podatkov, pri čemer razvijajo:

- učinkovite sporazumevalne strategije,
- zmožnosti za delo s sodobnimi tehnologijami, viri, podatki in gradivi,
- zmožnost smotrnega in stvarnega načrtovanja in organiziranja lastnega učenja ter (samo)vrednotenja lastnih učnih dosežkov in usvojenega znanja; pri tem mu je v veliko pomoč učno sredstvo Evropski jezikovni listovnik,
- zmožnost konstruktivnega reševanja problemov, pri tem upoštevajo lastne značajske poteze (komunikativnost, introvertiranost ipd.),
- občutek (so)odgovornosti za lastno učenje in znanje, sprejemajo odločitve in se srečujejo z njihovimi posledicami,
- interes za vseživljenjsko učenje.

Samoiniciativnost in podjetnost

Pri pouku italijanščine učenci spodbujajo samoiniciativnost in podjetnost:

- osmišljajo naučeno in prenašajo znanje v vsakdanje življenje,
- prevzemajo pobude pri reševanju težav in pri tem vključujejo ustvarjalnost in inovativnost.

Digitalna pismenost

Učenci pri pouku italijanščine razvijajo zmožnosti uporabe informacijsko-komunikacijske tehnologije predvsem za:

- varno in kritično rabo pri učenju in sporazumevanju (na primer: razvijanje slušnega razumevanje z avtentičnimi kratkimi zvočnimi in videoposnetki, sodelovanje v pogovoru v spletni učilnici itd.),
- iskanje podatkov na spletnih straneh in njihovo ustrezno uporabo,
- predstavitev lastnih izdelkov na različne načine (grafično, slikovno, pisno, zvočno, večpredstavno),
- vključevanje v mednarodne mrežne projekte.

Socialne in državljanske kompetence

Učenci pri pouku italijanščine razvijajo zmožnosti tvornega sodelovanja v skupini oziroma družbi tako, da:

- upoštevajo dogovore, povezane z osebnim življenjem in življenjem v dvojezični skupnosti (sodelovanje, odgovornost),
- razvijajo zmožnost empatije, sklepanja kompromisov in premagovanja predsodkov,
- navezujejo stike z govorci drugega jezika (spletne klepetalnice, forumi, dopisovanje),
- razvijajo zavest o lastni kulturi in narodni identiteti ter se zavedajo vloge posameznika v matični državi in mednarodni skupnosti.

Matematična kompetenca in osnovne kompetence v znanosti in tehnologiji

Pri medpredmetnem povezovanju s sprejemanjem besedil v drugem jeziku, ki uvajajo osnovna matematična in temeljna načela naravnega sveta, razvijajo zmožnost razumevanja in raziskovanja konceptov in pojmov, odkrivajo odnose med dejstvi, posplošitvami in definicijami:

- poglobljajo zmožnost logične in prostorske predstavljalnosti,
- razvijajo zmožnost uporabe temeljnih matematičnih načel in postopkov,
- poglobljajo zmožnost uporabe osnovnih načel naravnega sveta,
- spreminjajo oziroma prenašajo informacije v drugačno simbolno obliko ali jezik (na primer ubesedovanje številčnih podatkov, informacij iz grafov in tabelnih prikazov).

3 OPERATIVNI CILJI IN VSEBINE

V tem poglavju so navedeni operativni cilji (3.1) in učne vsebine (3.2). Pri razvijanju sporazumevalne in drugih zmožnosti⁶ (poslušanje, govorno sporočanje in sporazumevanje, branje in pisanje: medkulturno sporazumevanje) vedno izhajamo iz delno prirejenega ali izvirnega umetnostnega in neumetnostnega besedila. S tem razvijamo učenčeve sposobnosti sprejemanja, tvorjenja in posredovanja besedil v italijanščini in spodbujamo medkulturno komunikacijo. Pri tem čim bolj naravno in nezavedno (z utrjevanjem, razlago na podlagi shem, posnemanje zgledov itd.) vključujemo tudi razvijanje jezikovne zmožnosti (pravorečje, pravopis, besedoslovje, oblikoslovje, skladnja, besediloslovje).

Sporazumevalno zmožnost v italijanščini, medkulturno komunikacijo in druge zmožnosti (kompetence) razvijamo v okviru tematskih sklopov, ki jih uvajamo ciklično in progresivno. To pomeni, da jih v okviru devetletnega učenja in poučevanja uvajamo večkrat, vendar vsaka naslednja obravnava tematskega sklopa je izčrpnjša in širše zastavljena.

3.1 Operativni cilji

Posamezni učenec dosega raven sporazumevalne zmožnosti, ki je odvisna od notranjih dejavnikov (starost, kognitivni razvoj, splošna znanja oziroma vedenja, osebni dejavniki, pričakovanja in odnos do učenja drugega jezika, do govorcev in njihove kulture) in zunanjih dejavnikov, od katerih je najpomembnejši stik z jezikom v družini oziroma v okolju. Učitelj mora te razlike priznavati in jih upoštevati pri opredeljevanju operativnih ciljev pouka.

3.1.1 Sprejemanje (govorjenih in pisnih) besedil v italijanskem jeziku

Pri sprejemanju besedil v drugem jeziku učenci razberejo:

- temo besedila,
- glavno sporočilo besedila (osrednjo misel umetnostnega besedila),
- vsebino besedila za uspešno vključevanje v pogovor,
- določene podatke in podrobnosti,
- stališča, odnose.

⁶ Sporazumevalne zmožnosti so povzete po CEFR (SEJO), njihova neposredna uporaba je razvidna iz Jezikovnih listovnikov za različne ravni učenja jezikov.

Pri sprejemanju govornih besedil učenci razvijajo zmožnost slušnega razumevanja, pri sprejemanju pisnih besedil pa zmožnost bralnega razumevanja. Kot poslušalci sprejemajo govorno besedilo od enega ali več govorcev, kot bralci pa sprejemajo besedilo v pisni obliki. Pri nekaterih dejavnostih učenci sprejemajo besedilo prek obeh prenosnikov hkrati, vidnega in slušnega, npr. pri ogledu filma v italijanščini z italijanskimi podnapisi. Učenci poslušajo in berejo za različne namene, kot so učenje jezika, pridobivanje podatkov, navodil in priporočil, kritično razmišljanje in za zabavo.

Na sprejeto besedilo se učenci odzivajo skladno z doseženo ravni znanja drugega jezika:

- nebesedno,
- s posameznimi besedami, z besednimi zvezami ali s kratkimi povedmi,
- s kratkimi odgovori na vprašanja in vprašnji,
- s povzemanjem vsebine besedila,
- z interpretacijo besedila.

Pred odzivom na prebrano ali poslušano besedilo učenec udejanja strategije sprejemanja (*receptivne strategije*), s katerimi zazna okoliščine (sobesedilo), priključuje v spomin vedenja o obravnavani temi, razbere sobesedilne in jezikovne informacije.

3.1.2 Tvorjenje (govornih in pisnih) besedil v italijanskem jeziku

Pri tvorjenju besedil učenec razvija govorno in pisno zmožnost. Pri govornem sporočanju učenec tvori besedilo, ki je namenjeno enemu ali več poslušalcem (javnosti). Govorno zmožnost razvijamo pri dejavnostih, kot so:

- glasno branje,
- spontano govornje, petje,
- igra vlog,
- opisovanje,
- pripovedovanje,
- poročanje na podlagi zapiskov, povzemanje,
- razlaganje,
- izražanje lastnih vtisov in stališč (višja raven).

Zmožnost pisnega sporočanja učenec razvija s tvorbo besedila, ki je namenjeno naslovniku. Na začetni stopnji učenja učenec pretežno dopolnjuje ali povezuje posamezne povedi v preprosto besedilo, pozneje pa samostojno tvori različna besedila, kot so opisovalna, pripovedovalna,

razlagalna, obveščevalna in utemeljevalna. Pri tvorjenju besedila učenec skladno s stopnjo dosežene ravni sporazumevalne zmožnosti upošteva načela besedilnosti, vsebinske in sporočanje ustreznosti ter jezikovne pravilnosti. Pri tem uporablja ustrezne strategije tvorjenja (produktivne strategije), s katerimi uravnoteži svoje zmožnosti, sposobnosti in védenja. Nalogo prilagaja svojim sposobnostim in znanju (izogne se šibkim področjem). Ob koncu osnovne šole pa tudi načrtuje, posplošuje, poenostavlja vsebino besedila, parafrazira oziroma opiše, česar ne zna poimenovati (uporaba kompenzacijskih strategij), preoblikuje besedilo ter ga vrednoti in popravlja.

3.1.3 Govorno in pisno sporazumevanje ter jezikovno posredovanje

Govorno in pisno sporazumevanje združujeta zmožnosti sprejemanja in tvorjenja besedil ter strategiji sprejemanja in tvorjenja besedil, ki učencu omogočajo hitro reševanje nalog v nepredvidljivih okoliščinah. Pri tem je ključno razvijanje kompenzacijskih strategij in sposobnosti medosebnega sodelovanja, ki preprečuje morebitne nesporazume (prostiti za ponovitev povedi, posredovati dodatna pojasnila, opravičiti se itd.).

Pri razvijanju zmožnosti sporazumevanja učenec ne igra vedno aktivne vloge, temveč je lahko le posrednik med govorcema, ki se ne razumeta. Primeri mediacijskih dejavnosti so:

- povzemanje oziroma obnova govornega ali pisnega besedila iz drugega jezika v prvi jezik (na začetni stopnji tudi z nebesednimi izraznimi sredstvi),
- povzemanje oziroma obnova govornega ali pisnega besedila iz prvega jezika v drugi jezik,
- povzemanje oziroma obnova in/ali pojasnjevanje govornega ali pisnega besedila iz drugega/tujega jezika v tuji/drugi jezik,
- pojasnjevanje ali razlaga sobesedila (okoliščin besedila),
- prevod (višja raven).

Učenci pri sporazumevanju prevzemajo različne sporazumevalne položaje. Kot sporočevalci ali posredniki (mediatorji) upoštevajo:

- sporazumevalni kontekst (ali okoliščino),
- naslovnika,
- prenosnik sporočanja,
- sporočilni namen,
- temo,
- stopnjo obvladovanja ciljnega jezika,

- stopnjo poznavanja kulturnih posebnosti pri sporočanju v tem jeziku.

3.1.4 Razvijanje jezikovne zmožnosti

Jezikovno zmožnost kot pomembno sestavino sporazumevalne zmožnosti predstavlja obvladovanje danega jezika in zmožnost tvorjenja besedil. Učenci med učnim procesom postopno usvajajo osnovne sporazumevalne vzorce in jezikovne strukture, ki jih utrjujejo v neposredni sporazumevalni rabi.

Pri pouku drugega jezika učenci uporabljajo splošni pogovorni jezik. Besedišče je povezano z njihovim življenjem in interesi (družina, prijatelji, vzorniki, konjički, šport, igra, glasba, film, šolska problematika itd.). Pridobivajo ga iz šolskih gradiv, v neposrednem življenjskem okolju pa ga širijo in bogatijo na podlagi spremljanja medijev (televizija, radio, tisk, svetovni splet) ali v neposrednih stikih z italijanskimi govorci.

Razpredelnica opredeljuje jezikovno zmožnost

Zmožnost	Poslušalec/bralac	Govorec/pisec
Poimenovalna/slovarska zmožnost	Učenec: <ul style="list-style-type: none"> • razume posamezne besede in besedne zveze; 	Učenec: <ul style="list-style-type: none"> • poimenuje bitja, stvari, njihove lastnosti, dejanja;
Upovedovalna/slovnična zmožnost	<ul style="list-style-type: none"> • razume razmerja v povedi in v zvezah povedi; 	<ul style="list-style-type: none"> • s tvorjenjem povedi izraža ta razmerja;
Pravorečna/pravopisna zmožnost	<ul style="list-style-type: none"> • obvladuje osnovne prvine in pravila izreke/pisanja; 	<ul style="list-style-type: none"> • ustrezno izgovarja in naglašuje ter upošteva pravopisna pravila;
Pragmatična/slogovna zmožnost	<ul style="list-style-type: none"> • upošteva okoliščine pri sprejemanju besedila (sobesedilo, naslovnika, zvrstno in slogovno zaznamovanost besedila); 	<ul style="list-style-type: none"> • upošteva okoliščine pri tvorjenju besedila (sobesedilo, naslovnika, zvrstno in slogovno zaznamovanost besedila);
Metajezikovna zmožnost	Ta zmožnost je teoretično znanje o jeziku in pri pouku drugega jezika te zmožnosti posebej ne razvijamo.	

3.1.5 Medkulturno zavedanje in medkulturna komunikacija

Pri pouku drugega jezika je ob razvijanju sporazumevalne zmožnosti zelo pomembno razvijanje medkulturne zavesti in zmožnosti medkulturnega sporazumevanja, saj sta jezik in kultura neločljivo povezana.

Operativni cilji pri delu z umetnostnim besedilom

Prvo vzgojno-izobraževalno obdobje	Drugo vzgojno-izobraževalno obdobje	Tretje vzgojno-izobraževalno obdobje
<p>Učenci že na zgodnji stopnji učenja drugega jezika sprejemajo umetnostno besedilo:</p> <ul style="list-style-type: none">• razberejo temo umetnostnega besedila, globalno sporočilo,• poimenujejo junake,• opredelijo čas in kraj dogajanja,• na sprejeto besedilo se odzivajo pretežno nebesedno ali v materinščini: izrazijo sporočilo umetnostnega besedila, urejajo ali povezujejo posamezne dele besedila (npr. sliko z ustrežno besedo ali besedno zvezo), podoživljajo umetnostno besedilo (domišljajska zgodba, dialoško besedilo), izražajo svoje vtise in občutja tudi z znanjem materinščine.	<p>Ob koncu drugega izobraževalnega obdobja učenci:</p> <ul style="list-style-type: none">• razberejo splošno sporočilo umetnostnega besedila, osebe, ki nastopajo, kraj in čas dogajanja,• urejajo ali povezujejo posamezne dele besedila (npr. dialoga, stripa, zgodbe, slike z besedilom),• na sprejeto besedilo se odzivajo tako, da oblikujejo vprašanja ali odgovore o obravnavanem umetnostnem besedilu, ga ustvarjalno preoblikujejo, dramatizirajo, spreminjajo dogajalni prostor, osebe, konec zgodbe.	<p>Ob koncu osnovne šole učenci:</p> <ul style="list-style-type: none">• razberejo splošno sporočilo besedila, dogodke in neposredno izražena stališča oseb, ki nastopajo v besedilu,• opišejo dogajalni tok dogodkov, prostor in čas,• opišejo literarne osebe na podlagi njihovih dejanj,• razdelijo besedilo na vsebinsko smiselne sklope, ki jih povzemajo,• opredelijo razmerja in odnose med posameznimi osebami, ki nastopajo v besedilu,• primerjajo besedila med seboj,• na podlagi dodatnih virov razložijo prenesene pomene posameznih besednih zvez,• ob danih ključnih besedah (navodilih) oblikujejo novo besedilo.

Pri opredeljevanju ciljev medkulturnega zavedanja se ne omejujemo le na raven poznavanja in razumevanja nekaterih vidikov kulture sosedskega naroda, temveč sledimo tudi višjim ciljem. Medkulturno zmožnost razvijamo na več ravneh, in sicer:

- raven zavedanja tuje kulture in pripravljenost za njeno spoznavanje, opazovanje vidnih značilnosti in manj vidnih razsežnosti druge kulture,

- raven poznavanja in razumevanja: zavedanje lastne in tuje kulture, prepoznavanje podobnosti in različnosti, razvijanje strpnosti do drugačnega in drugega,
- raven delovanja: razvijanje zmožnosti empatije, preseganje stereotipov, upoštevanje razlik pri sporazumevanju v različnih kulturah, obvladovanje strategij pri srečanju z drugo kulturo, izražanje stališč in vrednot do lastne in druge kulture, razvijanje zmožnosti posredovanja vrednot lastne kulture drugim (npr. pri vključevanju pripadnikov tuje kulture v lastno okolje).

3.1.6 Izbirni operativni cilji

Izbira teh ciljev je prepuščena učitelju oziroma njegovi presoji, ki temelji na poznavanju učencev, njihovem predznanju, stopnji dosežene zmožnosti, sposobnostih in spoznavnih interesih. Učitelj lahko izbirne cilje dosega s celotnim oddelkom ali samo z delom oddelka. S celotnim oddelkom lahko uvaja izbirne cilje, ki podpirajo inovativne pristope (projektno delo, učenje na daljavo v spletni učilnici za italijanščino) in izvajanje različnih dejavnosti v okviru letnega delovnega načrta šole (na primer okrogle mize o aktualnih dogodkih, priprava na medkulturne izmenjave, ekskurzija, kulturna prireditve, raziskovalni tabor, naravoslovni dan, medpredmetne povezave, seminarske naloge in umetniško ustvarjanje). Izbirni cilji so lahko tudi cilji na višji zahtevnostni ravni (npr. raven B1 po SEJO). V tem primeru so namenjeni delu oddelka, motiviranim učencem, ki želijo poglobljati sporazumevalno zmožnost in posamezne kompetence.

Učitelj določa izbirne cilje v okviru naslednjih učnih vsebin in dejavnosti:

- *delo z izvirnimi besedili (mladinski tisk, umetnostno besedilo, mladinska revija, film, popevka, spletna stran, klepetalnica, večplastna predstavite),*
- *uvajanje alternativnih dejavnosti (oblikovanje anketnih vprašalnikov, analiza, objava rezultatov raziskave in predstavitev izsledkov z informacijsko-komunikacijsko tehnologijo, raziskave v okviru medpredmetnih povezav, projektne naloge itd.),*
- *kratke seminarske naloge iz naravoslovja, ki jih pripravljajo na podlagi priročnikov, poljudnoznanstvenih člankov in drugih izvirnih besedil v italijanščini,*
- *ustvarjalne dejavnosti (šolsko glasilo, gledališka uprizoritev, pisanje pesemskih besedil, scenarija, videoposnetek v zvezi s promocijo šole ali turistična promocija lastnega kraja itd.),*
- *učenje na daljavo s spletno učilnico, komunikacija z informacijsko-komunikacijsko tehnologijo (e-pošta, klepetalnica).*
- *občasno izvajanje pouka glasbene, likovne, športne vzgoje in drugih predmetov v italijanščini,*

- *obisk ustanov (pogovor s predstavniki italijanske narodnostne skupnosti, obisk RTV Koper/ Capodistria itd.),*
- *priprava na državna tekmovanja iz znanja italijanščine: reševanje dodatnih jezikovnih nalog (obravnava zahtevnejših jezikovnih struktur, urejanje jezikovnih struktur v sistem) in nalog iz pisnega sporočanja itd.*

3.2 Vsebine, predlagane dejavnosti in medpredmetne povezave

V nadaljevanju posredujemo nabor okvirnih tem, ki jih učitelj obravnava v okviru pouka italijanščine. Navedeni tematski sklopi so zelo splošni in dopuščajo učitelju svobodno izbiro skladno z učenčevim miselnim, čustvenim razvojem in področji zanimanja. Pri uvajanju določenega sklopa učitelj upošteva vidik postopnosti in aktualnosti (problem, dogodek, pojav, ki učenca v danem trenutku zanima).

V razpredelnici so navedeni osnovni tematski sklopi, v okviru katerih z dejavnostmi in medpredmetnimi povezavami udejanjamo zastavljene učne cilje. Ti se v učnem procesu nenehno prepletajo, povezujejo in nadgrajujejo.

VSEBINE	PRIMERI	
	DEJAVNOSTI	MEDPREDMETNE POVEZAVE
Splošne teme		
Jaz in moj vsakdan	Učenci: <ul style="list-style-type: none"> • narišejo sebe in se predstavijo, • oblikujejo kolaž svojih interesov in jih predstavijo, • predstavijo druge, opišejo videz, značaj oseb in njihove interese, • opišejo svoj tipičen jedilnik, • pripovedujejo o preteklih dogodkih, • raziščejo, katere prostočasne dejavnosti obiskujejo sošolci, izdelajo anketni vprašalnik in predstavijo rezultate; 	Likovna vzgoja: (avto)portret, oblikovanje kolaža osebnosti Gospodinjstvo: Dnevni obrok (cena, izračun kalorične vrednosti) Športna vzgoja: predstavitev izbranih športnih disciplin
Moj dom	<ul style="list-style-type: none"> • opišejo svoj dom in predstavijo družino, • v zemljevid vrišejo pot do doma in opišejo pot, • izdelajo tloris svoje sobe in jo opišejo, • poimenujejo domača opravila, ki jih neradi počnejo, in utemeljijo, zakaj 	Spoznavanje okolja: orientacija v prostoru Zgodovina: Običaji in navade skozi čas v različnih kulturah

	<p>jim niso všeč,</p> <ul style="list-style-type: none"> • predstavijo družinski praznik, ga primerjajo s sošolčevimi, ki pripadajo drugi kulturi; 	
Moja šola	<ul style="list-style-type: none"> • navedejo ime šole in razred ter predmete, ki se jih učijo, • opišejo svojo pot v šolo, • primerjajo slovenski šolski sistem z drugimi sistemi, ugotavljajo prednosti in slabosti, • predstavijo svojo šolo italijanskemu vrstniku, opišejo dejavnosti in pričakovanja, si izmenjajo načrte za prihodnost; 	<p>Obisk osnovne šole z italijanskim učnim jezikom (projekt) Angleščina: šolski sistem v Angliji</p>
Moj svet	<ul style="list-style-type: none"> • sodelujejo v pogovoru o mladostnikovih problemih (na primer: motnje hranjenja, kajenje), • predstavijo vzornika in utemeljijo svojo izbiro, • se vživljajo v vlogo književnega/filmskega junaka, • opišejo nasilneža iz šolskih klopi in se zoperstavijo nasilnim dejanjem, • pripoveduje o svojih izkušnjah, izražajo svoje vtise, občutja in stališča; 	<p>Biologija: zdrava prehrana, skrb za zdravje Etika: medosebni odnosi</p>
Moje okolje	<ul style="list-style-type: none"> • predstavijo svoj kraj, ulico, vas, mesto in njene prebivalce, dejavnosti, storitve, poizvedujejo po teh informacijah in jih posredujejo, • izdelajo maketo svoje vasi/mesta in jo/ga predstavijo, • v svojem kraju raziščejo poklice, ki so izumrli, jih primerjajo s poklici v sosednji pokrajini Italije, • raziskujejo o preteklosti svojega kraja, • oblikujejo videoposnetek, zgibanko o svojem kraju; 	<p>Spoznavanje okolja: mesto Zgodovina: Poklici, ki izumirajo; Zgodovina Istre (projektno delo, raziskovalna naloga)</p>
Naravno okolje	<ul style="list-style-type: none"> • poslušajo vremensko napoved v italijanščini, na podlagi informacij predvidijo potek športnega dne na prostem, • poimenujejo v obeh jezikih najbolj pogoste rastline (drevesa) in živali iz svojega okolja, 	<p>Športna vzgoja: načrtovanje športnega dne Učna ura biologije v italijanščini Spoznavanje okolja/biologija: ločevanje odpadkov</p>

	<ul style="list-style-type: none"> dajejo pobude za lepšo okolico (lasten prispevek k varovanju okolja); 	
Moja država	<ul style="list-style-type: none"> opisujejo geografske značilnosti svoje države, jo primerjajo z drugimi, predstavijo kulturne in druge znamenitosti svoje države italijanskemu vrstniku, pripravijo popotni načrt za vrstnika iz Italije in ga navdušijo za obisk Slovenije; 	Geografija: Slovenija
Sosedska država	<ul style="list-style-type: none"> si ogledajo videoposnetek o Italiji in povzamejo njegovo vsebino, primerjajo podatke obeh držav: Slovenije in Italije (velikost, število, prebivalcev, število regij itd.); 	Učna ura geografije v italijanščini (obravnava Italije)
Oblike kulturnega ustvarjanja	<ul style="list-style-type: none"> se umetniško izražajo (ples, gledališče, film, glasba, besedna in likovna umetnost), ustvarjalno tvorijo pesemsko besedilo v italijanščini, dramatizirajo besedilo, oblikujejo strip, pripravijo videoposnetek na obravnavano temo. 	Glasba, likovni pouk, ustvarjalne interesne dejavnosti

VSEBINE	PRIMERI	
Medkulturne teme⁷	DEJAVNOSTI	MEDPREDMETNE POVEZAVE
Druženje otrok in mladih	Učenci: <ul style="list-style-type: none"> v komunikaciji z vrstnikom, pripadnikom italijanske manjšine ali iz Italije predstavijo svojo družino, tipičen jedilnik in ga povabijo na svoj dom, izberejo darilo za gosta (spominek iz Slovenije), se varno vključujejo v spletne socialne mreže; 	Medkulturne izmenjave
Družbeni dogovori (konvencije)	<ul style="list-style-type: none"> pozdravijo, odzdravijo, se poslovijo, se zahvalijo, povedo, če česa ne razumejo, prosijo za informacijo itd., se pri medkulturni izmenjavi pripravijo na sprejem gosta, s svojim 	Vsi predmeti

⁷ To so teme, v okviru katerih razvijamo (med)kulturno zavedanje in medkulturno komunikacijo pri pouku drugega jezika.

	obnašanjem ne povzročajo medkulturnih nesporazumov;	
Družbene vrednote	<ul style="list-style-type: none"> • si z vrstniki izmenjajo svoja stališča glede vrednot: odnos do družine, prijateljev, učiteljev, vzornikov, ostarelih, do drugačnih itd. 	Vsi predmeti

4 STANDARDI ZNANJA

Standardi in minimalni standardi znanja ob koncu prvega, drugega in tretjega vzgojno-izobraževalnega obdobja izhajajo iz opisov ravni sporazumevalne zmožnosti po Skupnem evropskem jezikovnem okvirju za učenje, poučevanje in preverjanje oziroma ocenjevanje jezikov (SEJO). Ta okvir razdeli sporazumevalno jezikovno zmožnost v šeststopenjsko lestvico: A1, A2, B1, B2, C1, C2, pri čemer je A1 najnižja raven in C2 najvišja. Posamezna stopnja je razdeljena na štiri področja, in sicer: slušno razumevanje, bralno razumevanje, govorno sporočanje in sporazumevanje ter pisno sporočanje. Doseženo raven v okviru področja še natančneje opredeljujejo opisna merila, kot na primer pri slušnem razumevanju dolžina besedila in hitrost govora, pri bralnem razumevanju izbor teme in bralne strategije ipd.

V nadaljevanju so navedeni standardi znanja za vsako posamezno vzgojno-izobraževalno obdobje in minimalni standardi za posamezni razred oziroma vzgojno-izobraževalno obdobje (v primeru prvega triletja).

4.1 Prvo vzgojno-izobraževalno obdobje

V prvem vzgojno-izobraževalnem obdobju razvijamo sporazumevalno zmožnost na ravni A1 po Skupnem evropskem jezikovnem okvirju. Usvajanje italijanščine kot drugega jezika pri mlajših učencih je postavljeno v jezikovne okvirje, ki obsegajo besedilni svet otrokovega stvarnega sveta. Učenci oblikujejo sporočila v drugem jeziku predvsem na podlagi izkušenj iz prvega jezika, pri pouku italijanščine pa pridobivajo tudi izvirne jezikovne izkušnje. Njihovo besedno sporočanje je skladno z doseženo stopnjo razvoja sporazumevalne zmožnosti v italijanščini kot drugem jeziku, kar pomeni, da je usklajeno s sporazumevalnim sobesedilom in govornim položajem učencev, vendar ni nujno jezikovno ustrezno. Učenci dopolnjujejo govorno sporočanje s kretnjami in gibanjem, risanjem, likovnim in figuralnim oblikovanjem, posameznimi glasovi, petjem.

Usvajanje jezika temelji na načelih naravnega pristopa ob stalnem upoštevanju otrokovega čustvovanja, miselnega in socialnega razvoja. Usvajanje jezika poteka nezavedno in celostno, zasnova jezikovnega pouka pa je komunikacijska. Učitelj se sporazumeva z učencem v tujem jeziku čim bolj naravno, s primernimi besedili, ki spodbujajo otrokovo radovednost, domišljijo in interes. Izhajati mora iz predpostavke, da je razumevanje jezika pogoj za njegovo usvajanje. Če učitelj poved v italijanščini umesti v otroku znani kontekst ali okoliščino in jo podpre z nebesednimi ponazorili, bo otroku takoj razumljiva, brez dodatnih razlag v materinščini, in jo bo z lahkoto ponovil in pomnil.

Poslušanje, spraševanje, odgovarjanje, dopolnjevanje in povzemanje, opisovanje in pripovedovanje so naloge, ki jih učenci opravljajo z govorom, petjem, gibanjem ali likovnim izražanjem. V tem se ta pristop razlikuje od pristopa, ki se ga izvaja v poznejšem obdobju, saj se tudi otrok drugače uči kot mladostnik in odrasel. Naša pričakovanja glede otrokovega napredovanja naj bi bila stvarna in fleksibilna, prilagojena pristopu. Nesmiselno je namreč na zgodnji stopnji uvajati modele učenja in vrednotenja znanja, ki so vpeljani na višjih stopnjah pri učenju mladostnikov in odraslih. Zaradi tega si tudi težko predstavljamo opredeljevanje standardov znanja s togimi okvirji za vsak razred posebej. Napredek v sporazumevalni zmožnosti je pri tako majhnih otrocih nepredvidljiv in zato težje merljiv.

Besedila, ki jih uvajamo na tej stopnji, so: izštevanka, uganka, otroška pesem, ritmizirano besedilo, strip, dialoško besedilo, slikanica, risanka, otroški film, basen, kratka domišljajska zgodba, pozdrav, zahvala, čestitka, voščilo, vabilo, navodilo pri pouku ali igri itd.

Učenci v prvem vzgojno-izobraževalnem obdobju:

- ob poslušanju besedne vsebine v italijanščini spoznajo intonacijo in melodijo jezika,
- na podlagi stavčne intonacije razumejo, za kakšno vrsto jezikovne spodbude gre: vprašanje, ukaz, pripoved itd.,
- posamezne besede, besedne zveze in krajše sporočilo v italijanskem jeziku izgovarjajo razumljivo,
- s ponazorili (gib, mimika obraza, risba, glasba) razberejo pomen besed, besednih zvez in kratkih besedil, ki so jih obravnavali pri pouku,
- razumejo osnovna navodila, ki usmerjajo delo pri pouku,
- razumejo in uporabijo osnovne in najbolj pogoste sporazumevalne vzorce, ki jih uporabijo v govornem položaju, v okviru predvidljivih okoliščin (čestitka, vabilo, pozdravljanje),
- na podlagi glasbe, slike in giba deklamirajo (recitirajo), zapojejo izštevanko ali pesemsko besedilo,
- poimenujejo predmete, opišejo nekatere njihove lastnosti (število, barvo, velikost ipd.), jih razvrstijo ter umestijo v prostor (blizu, daleč, na desno, na levo) ali čas (sedaj, prej, danes, včeraj),
- navedejo dejanja in pojave iz neposrednega okolja, prepoznajo razlike in podobnosti (npr. vreme, letni čas),
- sodelujejo v pogovoru v predvidljivih in njim poznanih okoliščinah, pri čemer besedno sporočanje v italijanščini dopolnijo z nebesednim sporočanjem in/ali s prvim jezikom,
- v igralnih dejavnostih prepišejo, zapišejo in preberejo posamezne zapise ter kratke povedi, v katerih ni pravopisnih posebnosti,
- razvijejo občutljivost za drugačnost jezikov in kultur,
- uresničijo potrebe po gibanju, ustvarjanju, podoživljanju, raziskovanju in druženju.

4.1.1 Minimalni standardi znanja

V prvem vzgojno-izobraževalnem obdobju se posvečamo predvsem razvijanju zmožnosti slušnega razumevanja, govornega sporočanja in sporazumevanja. Z igro in drugimi metodami, ki spodbujajo naravno usvajanje jezika, pri učencih spodbujamo razumevanje, pomnjenje besed in besednih zvez, prevzemanje osnovnih sporazumevalnih vlog, sprejemanje in upoštevanje temeljnih vljudnostnih dogovorov. Uvajamo notranjo diferenciacijo, ki učencem omogoča različno hitro napredovanje.

Vnosno besedilo je zelo kratko in preprosto ter podprto z nebesednimi ponazorili. Povzema učenčev čustveni, miselni in izkušenski svet ter se navezuje izključno na tematiko obravnavanega učnega sklopa.

SPORAZUMEVALNA ZMOŽNOST	OPIS MINIMALNEGA STANDARDA OB KONCU PRVEGA VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNEGA OBDOBJA
Sprejemanje poslušanih in govornih besedil	Učenci razberejo temo in splošno sporočilo besedila, ki se navezuje na obravnavani učni sklop, če govorec izgovarja počasi in razločno, po potrebi posamezne besede in besedne zveze ponovi ali jih ponazori z nebesednimi izraznimi sredstvi. Na podlagi intonacije prepoznajo trditev, zanikanje, vprašanje, ukaz. Razumejo osnovna in najbolj pogosta navodila pri pouku.
Govorno sporočanje	Učenci naučene besede in besedne zveze izgovorijo razumljivo. Deklamirajo ali zapojejo različna zelo kratka in preprosta besedila, ki so podprta s ponazorili (slika, glasba, gib). Tvorijo zelo kratke povedi, s katerimi poimenujejo osebe, predmete in nekatere njihove lastnosti (npr. barva, velikost, število, položaj v prostoru). Navedejo nekatera dejanja iz njihovega vsakdanja (npr. pot v šolo, dnevni obroki, delovni dan), pojave iz neposrednega okolja (npr. letni čas, mesec, dan v tednu). Posamezne besedne zveze in kratke povedi dopolnjujejo z nebesednimi izraznimi sredstvi (risba, gib). Povzamejo vsebino obravnavanih besedil (izštevanka, zelo kratko umetnostno besedilo) na ravni besedne zveze in s ponazorili.
Govorno sporazumevanje	Učenci sodelujejo v zelo preprostih, kratkih in jasno strukturiranih (v vnaprej naučenih/poučevanih) sporazumevalnih vlogah, v njim znanih okoliščinah. Na spodbude sogovorca se odzovejo s posamezno besedo ali besedno zvezo, nebesedno ali s pomočjo materinščine. Pri stikih z vrstniki uporabijo nekatere vljudnostne dogovore (npr. pozdrav, zahvala, čestitka itd.)

4.2 Drugo vzgojno-izobraževalno obdobje

V drugem vzgojno-izobraževalnem obdobju razvijamo sporazumevalno zmožnost na ravni A1 in delno na ravni A2 po Skupnem evropskem jezikovnem okvirju. V tem obdobju se uporaba nebesednih sredstev sporočanja in raba prvega jezika postopoma umakneta, tako da učenci sprejemajo in tvorijo besedila v drugem jeziku. Pojavijo se prve primerjave med prvim in drugim jezikom, učenci ozaveščajo osnovna pravila jezikovne rabe v italijanščini. V tem učnem obdobju razvijejo osnovno pismenost v italijanščini, tako da iz zapisov, ki se v pisavi ne razlikujejo od slovenščine, postopoma prehajajo na spoznavanje pravopisnih in pravorečnih posebnosti italijanščine. Besedila, ki jih obravnavajo pri pouku, so vedno daljša in/ali zahtevnejša.

V drugem vzgojno-izobraževalnem obdobju osnovne šole učenci:

- razumljivo izgovarjajo posamezne besede in povedi,
- razumejo navodila, ki uravnavajo učni proces,
- razberejo splošno sporočilo obravnavanega besedila in ga povzamejo v kratkih odgovorih na vprašanja,
- tvorijo preprosto govorjeno besedilo: opišejo osebe, predmete, pojave, dejanja iz neposrednega okolja, pri čemer že navajajo posamezne podrobnosti, kot so določeni specifični podatki, odnose med osebami, ki nastopajo v besedilu,
- sodelujejo v preprostem pogovoru o temi, ki so jo obravnavali pri pouku, poiščejo predvidljiv podatek in ga posredujejo drugim,
- z učiteljevo pomočjo poiščejo želeni podatek v različnih virih (mladinski tisk, spletna stran),
- tvorijo preprosto pisno besedilo na podlagi predloge ali navodil (npr. razglednica, čestitka, e-sporočilo, kratek opis osebe, predmeta, kraja),
- zaznajo kulturno raznovrstnost svojega življenjskega prostora (opazujejo običaje in navade v različnih kulturah).

Besedila, ki jih uvajamo v drugem vzgojno-izobraževalnem obdobju, so: pesemsko besedilo, izštevanka, popevka, strip, slikanica, dialoško besedilo, risanka, kratek mladinski film, basen, domišljajska zgodba, čestitka, voščilo, pozdrav, opravičilo, vabilo, sporočilo, urnik, navodilo za uporabo, jedilnik, recept itd.

V nadaljevanju so navedeni minimalni standardi znanja za vsak posamezni razred. Vsak naslednji razred vključuje učne vsebine prejšnjega razreda, ki se z vsakim naslednjim letom, širijo in poglobljajo.

4.2.1 Minimalni standardi znanja

V drugem vzgojno-izobraževalnem obdobju nadaljujemo razvijanje zmožnosti slušnega razumevanja, govornega sporočanja in sporazumevanja. Postopno začnemo uvajati tudi bralno razumevanje in pisno sporočanje. Tudi v tem obdobju je zelo uporabna metoda igre, ki se prilagaja kognitivnemu in socialnemu razvoju učencev. V pouk vključujemo načelo naravnega usvajanja drugega jezika v življenjskih okoliščinah. Slovnicih znanj posebej ne razlagamo, ampak jih urimo in utrjujemo v različnih govornih položajih. V tem obdobju učenci postopno spoznavajo nabor italijanskih črk, njihovo obliko in se postopno uvajajo v branje in pisanje.

Besedila, ki jih uvajamo, so kratka, preprosta, podprta z nebesednimi ponazorili in se navezujejo na tematiko obravnavanega učnega sklopa. Učenci pri sprejemanju besedil potrebujejo podporo. Pri govornih dejavnostih se odzivajo, če so izzvani; v pogovoru sodelujejo s kratkimi odgovori na vprašanja.

Minimalni standardi znanja ob koncu 4. razreda

SPORAZUMEVALNA ZMOŽNOST	OPIS MINIMALNEGA STANDARDA OB KONCU 4. RAZREDA
Sprejemanje poslušanih in govornih besedil	Učenci razberejo globalno sporočilo besedila, ki se navezuje na obravnavani tematski sklop. Z nebesednimi ponazorili razberejo nekatere osnovne podatke, če govorec govori počasi in razločno ali posamezne dele besedila ponovi. Razumejo osnovna navodila pri pouku.
Bralno razumevanje	V okviru obravnavane teme učenci razumejo pomen posamezne besedne zveze ob sličici.
Govorno sporočanje	Učenci naučene besede in besedne zveze izgovorijo razumljivo. Deklamirajo različna kratka in preprosta besedila, ki so podprta s ponazorili (slika, glasba, gib). Zelo preprosto opišejo osebo (zunani zglede), predmet (barva, velikost, število, oblika, umeščenost v prostor), navedejo posamezna dejanja iz njihovega vsakdana, ki jih spremljajo nebesedna izrazna sredstva (risba, gib). Vsebinsko besedila povzamejo s kratkih odgovori na vprašanja, ki so podprta s ponazorili.
Govorno sporazumevanje	Učenci se vključijo v preproste, kratke in jasno strukturirane (običajno vnaprej naučene oziroma poučevane) sporazumevalne vloge, v njim znanih okoliščinah. Posredujejo in vprašajo za podatek glede na trenutne potrebe (npr. učenčev delovni dan). Pri stikih z vrstniki uporabijo nekatere vljudnostne dogovore (npr. opravičilo, prošnja in zahvala za pomoč).
Pisno sporočanje	Učenci preslikajo posamezne besede in besedne zveze, zapišejo besedo ob sličici (npr. kot opombo).

Minimalni standardi ob koncu 5. razreda

SPORAZUMEVALNA ZMOŽNOST	OPIS MINIMALNEGA STANDARDA OB KONCU 5. RAZREDA
Sprejemanje poslušanih in govornih besedil	Učenci razberejo splošno sporočilo preprostih besedil, ki se nanašajo na obravnavani tematski sklop. Razberejo tudi splošno sporočilo preprostih besedil, ki opisujejo učenčev vsakdan, če govorec govori razločno in posamezne dele besedila po potrebi ponovi. Razumejo pretežno vsa navodila pri pouku.
Bralno razumevanje	Učenci po večkratnem branju razumejo preprost zapis ob sličici, ki se navezuje na obravnavani tematski sklop (npr. opomba ob sličici, kratek strip).
Govorno sporočanje	Učenci italijanske besede ustrezno izgovorijo. Pojejo in deklamirajo. Tvorijo preproste povedi, s katerimi opišejo sebe, druge osebe, predmete, živali in kraje (npr. na morju). Navedejo nekatere pojave (npr. vremenske pojave) in dejanja, ki se navezujejo na njihov izkušnji svet (npr. dejavnosti na počitnicah).
Govorno sporazumevanje	Učenci se vključijo v preproste, kratke, jasno strukturirane in popolnoma predvidljive sporazumevalne vloge. Sprašujejo in odgovarjajo, če se vloge nanašajo na trenutne potrebe (npr. predstavitev sebe in drugih, praznovanje rojstnega dne itd.)
Pisno sporočanje	Učenci zapišejo kratke povedi (npr. dopolnijo oblaček v stripu, napišejo opombo). Prepoznajo nabor črk in njihovo obliko.

Minimalni standardi ob koncu 6. razreda

Učenci naj za napredovanje v naslednji razred pokažejo, da dosegajo navedeno raven.

SPORAZUMEVALNA ZMOŽNOST	OPIS MINIMALNEGA STANDARDA OB KONCU 6. RAZREDA
Sprejemanje poslušanih in govornih besedil	Učenci razberejo splošno sporočilo preprostega besedila, ki se navezuje na obravnavani tematski sklop. Pri počasnem in razločnem govoru razumejo tudi temeljno vsebino besedila, ko gre za znane reči, s katerimi se redno srečujejo v šoli. Razumejo navodila pri pouku.
Bralno razumevanje	Učenci po večkratnem branju razberejo temo in splošno sporočilo kratkega in preprostega besedila, podprtega z nebesednimi ponazorili, ki se navezuje na obravnavani učni sklop (npr. opis predmeta). Razumejo tudi splošno sporočilo prebranega besedila, ki so ga predhodno sprejeli s slušnim/ vidnim prenosnikom (zvočni ali videoposnetek).
Govorno sporočanje	Tvorijo zelo preprosto in kratko besedilo, s katerim opišejo sebe, druge osebe, predmete, pojave v neposrednem okolju in dejanja, ki se navezujejo na njihov izkušnji svet (npr. nakupovanje).
Govorno sporazumevanje	Učenci se vključijo v kratke in jasno strukturirane sporazumevalne vloge v predvidljivih okoliščinah. Posredujejo/vprašajo za podatek, ki jih trenutno zanima. Pri stikih z vrstniki uporabijo nekatere vpljivostne sporazumevalne vzorce (npr. v zvezi z izbiro hrane in pijače).
Pisno sporočanje	Učenci s preprostimi povedmi dopolnjujejo besedilo, ki se navezuje na obravnavani tematski sklop (kratek zapis povedi ob sličici, opis delovnega dne).

4.3 Tretje vzgojno-izobraževalno obdobje

V tretjem vzgojno-izobraževalnem obdobju razvijamo sporazumevalno zmožnost na ravni A2 (minimalni standard znanja) in delno na ravni B1 po Skupnem evropskem jezikovnem okvirju. Učenci razvijajo raznovrstne sporazumevalne strategije, s katerimi načrtujejo, izvedejo in vrednotijo izbrane ali določene naloge. S sporazumevalnimi strategijami uravnovežijo lastne zmožnosti, sposobnosti, zmožnosti in znanja, ki jih uporabijo pri vključevanju in sprožanju sporočanskih dejanj ali procesov. Na podlagi teh strategij učenci usmerjeno poslušajo, berejo, sporočajo in se sporazumevajo v okviru danega sobesedila glede na namen, v skrbi za razumljivost in jezikovno ustreznost sporočila.

Učenci uporabljajo nekoliko širši nabor osnovnih sporočanskih struktur, ki jih spoznavajo in ozaveščajo na podlagi rabe v življenjskih govornih položajih. Z različnimi metodami (na primer z igro, rebusom, s križanko, s pomočjo samonareka itd.) urijo pravopisne posebnosti.

Učenci:

- upoštevajo posebnosti italijanskega pravorečja, besedo, besedno zvezo in kratko poved ustrezno izgovorijo in jo naglasijo,
- razumejo navodila pri pouku in najbolj pogosta navodila, s katerimi se srečujejo v svojem okolju,
- razberejo splošno sporočilo obravnavanega besedila in nekatere podatke, povzamejo vsebino besedila z vprašanji in samostojno, s svojimi besedami,
- tvorijo govorno besedilo: opišejo osebo, predmet, žival, dejanje, dogodek, pojav, izrazijo svoje izkušnje, načrte ter izražajo svoje strinjanje ali nestrinjanje,
- sodelujejo v preprostem pogovoru na temo svojega interesnega področja; poiščejo podatek in ga posredujejo drugim,
- preoblikujejo vsebino govornega ali pisnega besedila, pri čemer spreminjajo osebe, kraj dogajanja, konec zgodbe ali zgodbo dramtizirajo (oziroma enogovorno besedilo preoblikujejo v dvogovorno in obratno),
- z iztočnico ustvarjalno tvorijo govorno ali pisno besedilo, v katerem izražajo svoje izkušnje, občutja, vtise, načrte, strinjanje ali nestrinjanje,
- pri pisanju upoštevajo osnovne pravopisne posebnosti italijanščine,
- po učiteljevih navodilih poiščejo želene podatke na svetovnem spletu, v slovarju in drugih priročnikih,

- spoznajo geografske in kulturne posebnosti Italije, jih primerjajo s slovenskimi; spoznajo posamezne vedenjske vzorce, ki so v veljavi v italijanski kulturni tradiciji.

Besedila, ki jih uvajamo v tretjem vzgojno-izobraževalnem obdobju, so: pesem, popevka, strip, anekdota, pismo, dialoško besedilo, dramsko besedilo, pripovedno in razlagalno besedilo, intervju, anketni vprašalnik, članek (kronika) iz mladinskega časopisa ali prirejeni poljudnoznanstveni članek, mladinski film, basen, pravljica, domišljajska zgodba, čestitka, voščilo, pozdrav, opravičilo, vabilo, sporočilo, (šolski) urnik, navodilo, e-sporočilo, grafični prikaz (zemljevid, tabela), slovar, recept, jedilnik, embalaža, plakat, oglas, opozorilo, spletna stran itd.

4.3.1 Minimalni standardi znanja

V zadnjem vzgojno-izobraževalnem obdobju se posvečamo razvijanju sporazumevalne zmožnosti v vseh njenih sestavinah: govorno in bralno razumevanje, govorno sporočanje in sporazumevanje ter pisno sporočanje. Kljub temu pa vsi učenci ne dosegajo predpisanega standarda znanja. Vzrokov za to je več; največkrat je razlog pomanjkanje stikov z italijanskimi govorci, mediji, jezikom in kulturo. Ti učenci imajo težave pri razumevanju vsebine izvirnih (medijskih) besedil v italijanščini in potrebujejo dodatna pojasnila ali ponazorila. Pri sodelovanju v pogovoru potrebujejo spodbudo sogovornika, saj ne zmorejo samostojno tvoriti smiselno povezanih in jezikovno pravilnih pisnih besedil. Potrebujejo oporne točke oziroma natančna navodila. Kljub temu pričakujemo, da ob koncu osnovnošolskega izobraževanja vsi učenci na narodno mešanem območju Slovenske Istre:

- razumejo preprosta besedila iz svojega vsakdana,
- sodelujejo v vsakodnevnih pogovorih, čeprav je njihov odziv skromen (s posamezno besedo in besedno zvezo) in ni povsem usklajen s sporazumevalnimi okoliščinami,
- tvorijo preprosta besedila, ki so razumljiva kljub (številnim) jezikovnim napakam.

Učitelj tako z različnimi dejavnostmi in pozitivnimi spodbudami uresničuje minimalni standard pri učencih s slabšim predznanjem in motivacijo za učenje jezika ali s primanjkljaji na kognitivnem področju. Obenem pri vseh razvija pozitiven odnos do italijanskega jezika in do pripadnikov italijanske narodnosti. Pouk izvaja v sproščenem in strpnem vzdušju, tako da učenci s svojim obnašanjem ne sprožajo medkulturnih nesporazumov, da so pripravljene in motivirane za nadaljnje učenje italijanščine v srednji šoli in kasneje v življenju ter sprejemajo drugi jezik kot dodano vrednost pri osebnem in profesionalnem razvoju.

Minimalni standardi znanja ob koncu 7. razreda

Učenci naj za napredovanje v naslednji razred pokažejo, da dosegajo navedeno raven.

SPORAZUMEVALNA ZMOŽNOST	OPIS MINIMALNEGA STANDARDA OB KONCU 7. RAZREDA
Sprejemanje poslušanih in govornih besedil	Učenci razberejo splošno sporočilo preprostega besedila s konkretno temo, ki se nanaša na trenutne potrebe (npr. vsakodnevne dejavnosti, stik z vrstniki), če govorec govori razločno in posamezne dele besedila po potrebi ponovi. Razumejo navodila pri pouku.
Bralno razumevanje	Učenci s ponazorili razberejo splošno sporočilo preprostih besedil iz učenčevega vsakdana, ki se navezujejo na obravnavani učni sklop. Razberejo tudi natančno določen predvidljiv podatek (npr. cena izbrane jedi, čas določene dejavnosti, opis poti, navodilo pri igri itd.). Razumejo tudi splošno sporočilo in nekatere podrobnosti prebranega besedila, ki so ga predhodno sprejeli s slušnim/vidnim prenosnikom (zvočni ali videoposnetek).
Govorno sporočanje	Preprosto, s tvorjenjem kratkega in preprostega besedila in po opornih točkah opišejo sebe in druge, predmete, pojave in dejanja, ki se navezujejo na njihov izkušenski svet (npr. opis učilnice, potek rojstnodnevne zabave itd.).
Govorno sporazumevanje	Učenci se vključijo v kratke in jasno strukturirane sporazumevalne vloge v predvidljivih okoliščinah. Vprašajo za podatek, ga posredujejo v okviru trenutnih potreb in interesov (npr. nakup darila za rojstni dan).
Pisno sporočanje	Učenci tvorijo preprosto besedilo po predlogi ali natančnih navodilih (npr. opis osebe, popotni načrt itd.).

Minimalni standardi znanja ob koncu 8. razreda

Učenci naj za napredovanje v naslednji razred pokažejo, da dosegajo navedeno raven.

SPORAZUMEVALNA ZMOŽNOST	OPIS MINIMALNEGA STANDARDA ZNANJA OB KONCU 8. RAZREDA
Sprejemanje poslušanih in govornih besedil	Učenci zmorejo razbrati splošno sporočilo preprostega besedila s konkretno temo iz svojega vsakdana (npr. prosti čas, moja družina). Razumejo tudi zahtevnejša navodila pri pouku, npr. navodila pri igri.
Bralno razumevanje	Učenci zmorejo s ponazorili razbrati splošno sporočilo besedila z znano temo, ki opisuje dejstva v logičnem zaporedju (npr. opis dogodka v šoli). Razumejo tudi splošno sporočilo preprostega umetnostnega besedila, z navodili razberejo temo, osebe, ki nastopajo v besedilu, kraj in čas dogajanja.
Govorno sporočanje	Učenci tvorijo preprosto besedilo, s katerim opišejo sebe in druge, predmete, pojave in dejanja, ki se navezujejo na njihov vsakdan. Po opornih točkah ali navodilih zmorejo opisati dogodek (npr. potovanje).
Govorno sporazumevanje	Učenci sodelujejo v kratkih in jasno strukturiranih sporazumevalnih vlogah v predvidljivih okoliščinah. Posredujejo zelo preprosta navodila (npr. pri igri), prosijo za dodatno razlago, preprosto izražajo svoje vtise (npr. ob predvajanju kratkega filma, popevke).
Pisno sporočanje	Učenci oblikujejo preprosto besedilo na podlagi predloge, zgleda, (pozdrav s počitnic, e-sporočilo). Z navodili ali vprašanji opišejo dogodek, izkušnjo. Preoblikujejo del besedila (npr. konec zgodbe).

Minimalni standardi znanja ob koncu 9. razreda

Minimalni standard znanja ob koncu osnovne šole izhaja iz ravni A2 po skupnem evropskem jezikovnem okvirju. Učenci uspešno končajo osnovno šolo, če pokažejo, da dosegajo navedeno raven vsaj pri štirih zmožnostih.⁸

SPORAZUMEVALNA ZMOŽNOST	OPIS MINIMALNEGA STANDARDA OB KONCU 9. RAZREDA
Sprejemanje posnetih in govornih besedil	Učenci razberejo splošno sporočilo besedila, ki uvaja temo iz učenčevega vsakdana ali zanimanja. Razumejo najpogostejša navodila iz neposrednega okolja (npr. osnovna navodila in opozorila v prometu, poimenovanje ulic, trgov).
Bralno razumevanje	Učenci razberejo splošno sporočilo besedila, ki uvaja temo iz učenčevega vsakdana ali zanimanja. Iz besedila z znano temo razberejo tudi nekatere specifične podatke (npr. glavne sestavine recepta itd.). Pri razlagi besed znajo uporabiti (e-)slovar in druge pripomočke.
Govorno sporočanje	Učenci s tvorjenjem preprostega besedila opišejo osebe, predmete, pojave in dejanja, ki se navezujejo na njihov vsakdan. Z opornimi točkami ali vprašanji povzamejo vsebino zgodbe. Opišejo nebesedne dele besedila (graf, zemljevid). Predstavijo izbrano temo v kratkem govornem nastopu.
Govorno sporazumevanje	Učenci se vključijo v kratke, jasno strukturirane sporazumevalne vloge v predvidljivih okoliščinah. Z vrstniki si izmenjajo informacije v okviru trenutnih potreb. Uporabijo osnovne sporazumevalne vzorce ob naslavljanju, odhodu in prihodu in zelo pogoste vljudnostne vzorce socialne interakcije (zahvala, opravičilo, vabilo, prošnja itd.)
Pisno sporočanje	Učenci tvorijo preprosto besedilo na podlagi predloge, zglada ali navodil (npr. kratek opis lastnega kraja, osebe, prostočasne dejavnosti, kratko poročilo ali novica, e-sporočilo vrstniku, pismo itd). Kljub številnim jezikovnim napakam je sporočilo besedila razumljivo.

⁸ Navodilo naj se upošteva pri učencih z določenimi primanjkljaji, ovirami oziroma motnjami na posameznih področjih.

5 DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

5.1 Uresničevanje ciljev predmeta

Sodobni pouk drugega jezika temelji na načelih komunikacijskega pristopa in humanistično-afektivnih pristopov k učenju in poučevanju jezikov. Obenem pa vključuje tudi razvijanje drugih kompetenc vseživljenjskega učenja, ki so ključnega pomena za življenje in delo v novi informacijski družbi, za osebno izpolnitev in razvoj, dejavno državljanstvo in socialno vključenost.

Komunikacijski pristop opredeljujejo naslednja izhodišča:

- znanje drugega jezika omogoča in spodbuja medosebno komunikacijo,
- komunikacija je učinkovita, če je govorec samostojen tako pri izbiri vsebine kot jezikovnih sredstev,
- pogoj za uspešno učenje oziroma poučevanje drugega jezika je (notranja) motivacija za učenje jezika, ki izhaja iz za učence uporabnih, aktualnih, zanimivih vsebin,
- pouk drugega jezika naj zato temelji na ustrezni učni vsebini,⁹ ki osmišlja pouk in omogoča prenos usvojenega znanja v stvarne življenjske sporazumevalne situacije.

Učitelj zato pri pouku:

- oblikuje etapne cilje za lažje in učinkovitejše ugotavljanje napredka učencev,
- se medpredmetno povezuje, išče smisel učenja drugega jezika tudi v povezanosti z drugimi predmeti, dopolnjevanju in prepletanju ciljev in učnih vsebin ter v uporabi pridobljenega znanja v različnih življenjskih situacijah,
- spodbuja razvijanje sodelovalnih zmožnosti (timsko, projektno, skupinsko delo itd.) pri učencih,
- uporabi medijsko podporo, ki učence motivira za učenje jezika (informacijsko-komunikacijska tehnologija, učenje na daljavo v spletni učilnici, ogled filmov, risank itd.),
- uvaja inovativne pristope, metode in tehnike poučevanja, s tem spodbuja učenčevo oblikovanje lastnih učnih strategij glede na učni stil, sposobnosti, interes in izkušnje,
- spodbuja učence k samoiniciativnosti, inovativnosti in reševanju problemov v lastnem okolju; z razvijanjem teh zmožnosti gradi zavest o odgovornosti,
- pozna razvoj kognitivnih procesov in upošteva napore, ki jih mora učenec vložiti, da oblikuje sporočilo v drugem jeziku; pri tem si učitelj ne zastavlja previsokih ciljev, kajti če pokaže zmernost ob doseženih rezultatih, dopušča tudi učenčeve napake in jih sprejme kot sestavni

⁹ Content-Based Language Learning: Sočasno doseganje jezikovnih in predmetnih oziroma vsebinskih ciljev.

del procesa pri usvajanju jezika; usvajanje drugega jezika je dolgotrajno, še zlasti če učenec nima veliko priložnosti za njegovo uporabo,

- izvaja dejavnosti, ki pri učencu spodbujajo željo po pogovoru s sovrstniki in ponujajo veliko iztočnic za izmenjavo informacij, izražanje stališč, interesov in solidarnosti.

Pri komunikacijskem pristopu je pouk osredinjen na učni proces, pri čemer je treba upoštevati učenčevo predznanje, njegovo osebnost, interese, nagnjenja, vrednote ter kognitivni in učni stil. Udeleženca učnega procesa sta učitelj in učenec in oba enakovredno pripomoreta k sproščnemu komuniciranju. S tem nastajajo možnosti za medsebojno sodelovanje, ki omogočajo uspešno usvajanje jezika.

Pri razvijanju sporazumevalne zmožnosti v drugem jeziku pa vsi učenci ne napredujejo enako hitro in tudi ne enako uspešno. To narekuje nujnost notranje diferenciacije pri načrtovanju oblik in metod izvajanja pouka ter vrednotenja znanja. Če želimo spodbujati napredek vseh učencev, moramo upoštevati številne dejavnike, ki vplivajo na učne rezultate. Pozorni smo pri izbiri:

- učnih ciljev: izbiramo ustrezno taksonomsko raven cilja, ki ga želimo uresničiti, glede na učenčevo predznanje in zmožnosti (npr. nižja taksonomska raven pri bralnem razumevanju: učenec razbere temo besedila, osebe, kraj dogajanja; višja taksonomska raven: učenec razbere stališča oseb in vzročno-posledična razmerja);
- vnosnega (izhodiščnega) besedila: izberemo besedilo, ki ustreza učenčevi stopnji dosežene sporazumevalne zmožnosti; besedila se med seboj razlikujejo glede na dolžino, temo, ki je bolj ali manj vezana na učenčev izkušenjski svet;
- okoliščin: sporazumevamo se v bolj ali manj predvidljivih okoliščinah (primer nižje zahtevnostne ravni pri govornem sporazumevanju: učenca tvorita dvogovorno besedilo po natančnih navodilih, v okviru znanega sobesedila in danih izrazov; primer višje zahtevnostne ravni: v pogovor se vključujeta brez predhodne priprave, po okvirnih navodilih);
- tipologije nalog pri preizkusih znanja: učenci rešujejo naloge po natančnih navodilih (nižja raven: naloge objektivnega tipa, voden dialog, vodeni krajši pisni sestavek itd.) ali bolj samostojno (višja raven: ustvarjalno tvorjenje besedila, problemsko reševanje nalog, izvirno preverjanje itd.);
- jezikovne ravni besedila: glede na doseženo sporazumevalno raven učne skupine obravnavamo besedilo z lažjimi ali zahtevnejšimi sporočanskimi strukturami. Nujno je namreč, da učenci postopno usvajajo osnovne sporazumevalne vzorce in jezikovne strukture, ki jih utrjujejo v neposredni sporazumevalni rabi. Na tej stopnji učenja še ne uvajamo teoretičnih znanj o jeziku (npr. spreganje, definicije jezikovnih struktur, učenje slovničnih pravil na pamet itd.). Slovnične strukture in sporazumevalni vzorci so vedno umeščeni v sobesedilo (situacijska sobesedila). Na začetni stopnji učenja učenci to možnost razvijajo in utrjujejo večinoma s posnemanjem (npr.

izštevanka, otroške pesmi), pozneje pa jo razvijajo s pogosto izpostavljenostjo določenim sintagmam v življenjskih sporočanjih položajih. Morebitna razlaga slovničnih pravil lahko poteka v prvem jeziku, vendar je priporočljivo, da jih podamo induktivno, s primeri. Utrjevanje in urjenje določenih sporočanjih struktur naj bi potekalo z dejavnostmi in nalogami, ki učence zanimajo. Naloga učitelja je torej poiskati ustrezne dejavnosti, ki so blizu otroškemu in mladostnikovemu svetu. Le tako bodo učenci za uresničitev skupno zastavljenih ciljev zmogli premagati jezikovne ovire.

Učenje in poučevanje, ki uvaja komunikacijski pristop, razvija pet zmožnosti (poslušanje, govorjenje, govorno sporazumevanje, branje, pisanje). To se v učnem procesu prepletajo in dopolnjujejo. Tak pristop poudarja na učenca osredinjeno sporočanje na vseh ravneh usvajanja tujega jezika.

5.1.1 Slušno razumevanje

Dejavnosti slušnega razumevanja učencu omogočajo razumevanje izvirnega, na začetni stopnji učenja pa prirejenega govora, ki ga učitelj posreduje v živo ali z zvočnim zapisom. Zelo primerni so šolski primeri kratkih nekajminutnih zvočnih posnetkov (t. i. podcast) iz svetovnega spleta. Slušno razumevanje razvijamo po korakih, ki so navedeni v nadaljevanju.

Dejavnosti pred poslušanjem

Pred poslušanjem besedila učitelj pripravi učence za dejavno sprejemanje vsebine v drugem jeziku, nato izbere ustrezno obliko in vsebino, ki sta najprimernejši za določeno besedilno vrsto in stopnjo jezikovnega znanja učencev: npr. napove besedilno vrsto, posreduje splošne podatke o besedilu, predstavi slikovno gradivo, posreduje slovar neznanih izrazov, usmerja pogovor o temi besedila, posreduje ključne stavke besedila v nepravilnem zaporedju; učenci sklepajo o pravilnem vrstnem redu povedi, preberejo podobno besedilo z isto temo itd.

Dejavnosti med poslušanjem

Učenci naj po potrebi besedilo poslušajo večkrat. Med poslušanjem jih učitelj usmerja v različne dejavnosti, npr.:

- prepoznavanje globalnega sporočila ali teme besedila,
- prepoznavanje izbranih podatkov v besedilu,
- prepoznavanje vrste besedila,
- pisno odgovarjanje na vprašanja odprtega tipa (npr. Kdo?) in/ali alternativnega tipa (npr. Ali je ...?),

- zapis poteka dogajanja po točkah (dogajalna črta) ali v obliki sheme,
- reševanje nalog po navodilih (prenašanje informacij v tabelo, izpolnjevanje obrazcev, risanje poti na zemljevidu),
- dopolnjevanje besedila:
 - kot preizkus zaprtega tipa, pri katerem učenec v besedilo vstavlja manjkajoče izraze ali povedi; učencem se na začetni stopnji učenja posreduje rešitve v nepravilnem vrstnem redu,
 - igra vlog pri poslušanju: učenec izbere vlogo v pogovoru in ko učitelj ustavi predvajanje posnetka, učenec sam nadaljuje govor; pri vnovičnem poslušanju pa preverja svojo različico s posnetkom govora,
 - kot napovedovanje posameznih delov besedila: učitelj pri prvem poslušanju zmanjša glasnost posameznih delov besedila, učenec pa ugiba, kakšno bo nadaljevanje, ter ob vnovičnem poslušanju preverja in s sošolci primerja ustreznost svoje različice,
- povezovanje posameznih delov besedila (dialoga, zgodbe, slike z besedilom), urejanje besedila glede na časovno zaporedje, kraj dogajanja,
- interpretiranje: učitelj posreduje del nepopolnega besedila (izsek dialoga ali pogovora), učenec pa ugotavlja temo pogovora, kraj in čas dogajanja, odnose med govorcami, govorčevu razpoloženje,
- analiza zapisa slušnega besedila: učenec analizira fonemske, slovnične in besedilne sestavine besedila; ob poslušanju besedila si učenec označi razlike med pisnim in slušnim besedilom.

Dejavnosti po poslušanju

Končna faza dejavnosti slušnega razumevanja spodbuja učenca k ustvarjalnemu odzivanju na predstavljeno besedilo, združevanju pridobljenih informacij v slušno sestavljenko, izražanju svojih stališč in občutij, povezovanju vsebine besedila s svojimi izkušnjami, izvajanju igre vlog itd. Nekatere možnosti, ki jih lahko učitelj posreduje učencem v neomejenem številu, so:

- oblikovanje vprašanj in odgovorov o temi izbranega slušnega besedila,
- izbiranje ustreznega naslova besedilu (enega med več naslovi),
- ugotavljanje značaja govorca na podlagi njegovega razpoloženja, tona in barve glasu,
- ustvarjanje besedila: iz poslušane zgodbe učenec oblikuje intervju ali zgodbo dramatizira, opisuje osebe in drugo,
- oblikovanje vprašalnikov o predstavljeni problematiki,
- oblikovanje mnenj in občutij glavnih oseb ter predstavitev učenčevega odnosa do govorčevih stališč.

5.1.2 Govorno sporočanje in sporazumevanje

Učitelj načrtuje postopke govorne dejavnosti. V pripravi na pouk skrbno pripravi gradivo (na primer tematski sklop, iztočnice), določi cilje, ki naj bi jih učenec dosegel v okviru različnih dejavnosti, ter umesti sporazumevalno dejavnost v učni proces ali jo predvidi kot samostojno (ali projektno) nalogo.

Pri vodenju interakcijskih dejavnosti (delo v dvojicah, v skupini) učitelj:

- skrbi za sproščeno, prijateljsko ozračje in spodbuja sodelovanje med učenci,
- usklajuje zahtevnost naloge z individualnimi oziroma skupinskimi potrebami učencev,
- izmenjuje dejavnosti in skrbi za pestrost pouka,
- diferencira naloge in jih individualizira,
- spodbuja samovrednotenje dosežkov in samostojno popraviljanje napak,
- spodbuja tekmovalnost brez nasilja in opozarja na pravila igre.

Najpogostejše oblike interakcijskih dejavnosti so dialog, pretvarjanje in vživljanje v umišljen svet (simulacije), igre vlog.

Dialog

Dialog je sestavina besedila v različnih vsakdanjih govornih položajih. Z njim govorci zadovoljujejo govorne potrebe. Sestavljen naj bo tako, da učenci vedo, s kom, o čem, kdaj in s kakšnim namenom naj govorijo. Izvajamo ga lahko na več načinov:

- vodeni dialog: učenci razvijajo govorno zmožnost, utrjujejo besedišče in sporazumevalne strukture s pomočjo kratkih dialogov v novih okoliščinah,
- dialogi v nepravilnem vrstnem redu: učenci smiselno razvrščajo ustrezne povedi v dialog,
- dopolnjevanje dialoga: tip odprtega dialoga pri učencih razvija ustvarjalnost,
- dialog v obliki sheme: opozarja na zgradbo govora, saj tako učenec lažje ureja vsebino sporočila,
- funkcijski dialog: dialog v obliki osnutka, navodil, v katerih so posredovane le funkcije jezika; navodila so lahko tudi v materinščini, učenec samostojno izbira jezikovna sredstva v drugem jeziku.

Pretvarjanje ali vživljanje v umišljen svet

Igralne dejavnosti pri pouku se razlikujejo po sestavljenosti in težavnosti postopkov, po področju izraznosti in načinu uresničitve. Odvisne so od učenčeve starosti in njegove razvojne stopnje ter potekajo po določenem načrtu (dialog, igra vlog, projektno delo), vendar njihova uresničitve ni predvidljiva. V določeno zamisel se lahko vrine nepredviden element, ki popolnoma spremeni

položaj, v okviru katerega učenec uporabi nove rešitve. Končni cilj teh dejavnosti je, da učenci naravno in ustvarjalno dosežejo govorno samostojnost.

Učenje ob igri je samodejno in vezano na neposreden praktični motiv za pridobivanje izkušenj in spoznanj. Večina iger je vezana na besedno izražanje, reševanje problemov in iskanje rešitev:

- simbolne igre, igre zamišljanja razvijajo učenčevo miselno in govorno sposobnost, navajajo ga na sprejemanje socialnih vlog in razmerij;
- sestavljanje, povezovanje, oblikovanje, gradnja omogočajo razumevanje in spoznavanje materialnega sveta, dojetje simboličnih sistemov. Igralne dejavnosti spodbujajo k opazovanju, primerjanju, usklajevanju, pomagajo oblikovati predstavo o prostoru in času, usmerjajo v razmišljanje in ustvarjalno izražanje;
- sodelovanje in tekmovanje sta sestavna dela družabnih iger. V skupinski igri se učenec dogovarja o pravilih in izvedbi igre, s tem ustvarja napeto situacijo, v kateri se želi potrditi in izkazati. Uči se zmagovati in izgubljati, sprejemati pravila in jih upoštevati;
- spoznavne igre uvajajo preprosta govorna dejanja: pozdravljanje, predstavljanje, opisovanje lastnosti in značilnosti osebe ali stvari. Z dogovorjenimi igralnimi pravili postane igra pri jezikovnem pouku preizkušanje življenjskih položajev, ki zahtevajo uporabo določenih sporočanjških vzorcev;
- igre dopolnjevanja, zbiranja, urejanja širijo besedje določenega semantičnega polja. Z igro telefon ali z različnimi načini posredovanja besede ponavljamo in širimo povedano, si izmišljamo ali dopolnjujemo, uvrščamo besede v neko zvezo (sopomenke, podpomenke, nadpomenke);
- žreb besed, razrezanke podob in risb, povezovanje risbe in besede spodbujajo upovedovanje. Pogosto učenec šele s spodbudami premaga zavore pri govoru.

Igre vlog

Šele ko učenec usvoji tehniko igre vlog, učitelj uvaja zahtevnejšo simulacijo, saj pri tem porabi veliko časa za priprave in izvedbo. Učenec izvaja dejavnosti pretvarjanja v izmišljeni (npr. brodolom), resnični (npr. roditeljski sestanek, televizijsko poročilo) ali konfliktni situaciji (npr. pozitivne, negativne strani pri graditvi jedrske elektrarne) itd.

Vrste iger vlog:

- izmenjava informacij: predstavitev oseb, interesov; informacije v zvezi s šolskim življenjem;
- igra vlog na podlagi scenarija: učitelj pripravi scenarij, učenci si izberejo vloge;
- vzpostavitev in vzdrževanje medsebojnih odnosov:

- navezava stikov z neznancem (v avtobusu, v trgovini),
- vzdrževanje odnosov z določeno nalogo (opravičilo izostanka od pouka, čestitke ob športnih uspehih),
- različne dejavnosti (mimika, družabne igre idr.).

Projektno delo

Potrebe po socialnih oblikah dela zadovoljujemo s projektnim delom. Z vključevanjem v projekt lahko učenci hitro, življenjsko in motivirano izvajajo naloge ter ob njih uporabijo svoje predznanje, izkušnje in miselne procese (razmišljanje, prilagajanje, odločanje, načrtovanje). Glede na predznanje imajo priložnost za sodelovanje vsi učenci. V okviru projektnega dela urijo zmožnosti, saj se pogovarjajo, poslušajo drug drugega, pridobivajo informacije, pripravljajo poročila in predstavijo rezultate. Učitelj ima vlogo koordinatorja.

Prednosti projektnega dela so predvsem samoorganizacija postopkov pri pridobivanju znanj, samovrednotenje ciljev in standardov, razvijanje strpnega odnosa do sošolcev in spodbujanje izkušnjskega učenja. S projektnim delom povezujemo tudi druge zahtevnejše oblike učenja: seminarsko delo, razpravo in samostojno poročanje, igranje vlog itd. Metoda projektnega dela kot metoda učenja ali poučevanja postavlja učenca in učitelja v nov, dinamičen, bolj enakovreden in ustvarjalen odnos. Smernice za pripravo projektnega dela:

- priprava na projektno delo: učitelj predstavi temo, napove problem in predstavi sredstva za pridobivanje znanj;
- zaznava problema ter določanje oblik in metod dela: učenci zbirajo zamisli in se združujejo v skupine po interesih;
- interakcija nalog in vsebin: delo v skupini ali dvojicah; načrtovanje, določanje opornih točk, delitev dela, način predstavitve naloge; v začetni fazi projektno delo vodi in usmerja učitelj, pozneje ga učenci izvajajo sami;
- predstavitev rezultatov: plenarna predstavitev naloge;
- preverjanje in ocenjevanje rešitev in izdelkov: učenci sami vrednotijo svoje izdelke; sklepe posreduje učitelj.

Izražanje čustev in lastnega mnenja (afektivni dejavniki)

Učitelj upošteva učenčevo osebnost, njegove potrebe in interese. Med učnim procesom je veliko priložnosti, da učenec spregovori o sebi, svojih pričakovanjih, radostih in težavah, hkrati spoznava tudi svoje vrstnike in pri tem razvija čut za solidarnost. Ob razpravah učenci razmišljajo o različnih temah, ki jih zanimajo; na višji stopnji poučevanja ali učenja posredujejo svoje mnenje ter poslušajo in sprejemajo mnenja drugih.

Dejavnosti, v okviru katerih učenec govori o sebi in izraža svoje mnenje, so:

- spoznavanje samega sebe (v igri, z intervjuji, vprašalniki);
- opisovanje in pripovedovanje: obnavljanje zgodbe, govorni nastop ob ponazorilih (slika, fotografija, strip, risba, video), govorni nastop, ki ga učenec oblikuje na podlagi sklopa nepovezanih besed ali opisa predmeta (oziroma fotografije predmetov).

Razprave so primerne na višji stopnji učenja. Pri tem učitelj:

- določi čas za premislek v zvezi z dano tematiko (učenec opredeli svoj odnos do problema),
- spodbuja in usmerja učenca, da se skupaj dogovorita o skupnem mnenju,
- razporeja pare v skupine, v okviru katerih usklajujejo mnenja,
- ob koncu usklajuje mnenja učencev, razporejenih v skupine.

5.1.3 Bralno razumevanje

Dejavnosti bralnega razumevanja usposablajo učenca za branje in razumevanje različnih zvrsti izvirnega besedila. Pri tem si pomaga z dvojezičnimi oziroma enojezičnimi (elektronskimi) slovarji, ilustracijami ali drugimi pripomočki. Učiteljeva naloga je posredovati različne bralne strategije, na podlagi katerih učenec razume prebrano besedilo po pomenskih sklopih. Učitelj usmerja učenca, da prebere besedilo v celoti in se izogiba branju po izsekih; s tem doseže prepoznavanje neznanih izrazov v sobesedilu. Zaradi natančne izgovarjave občasno priporoča tudi glasno branje, ki ni branje za razumevanje.

Učenec, ki usvoji tehnike branja, izbira različne bralne strategije na podlagi načrtovanega cilja:

- preleti besedilo ter ga uvrsti glede na namen in uporabnost,
- prebere besedilo, da izlušči temeljno sporočilo,
- prebere posamezne sklope besed in jih združuje v smiselne celote,
- prebere besedilo, da razume podrobnosti,
- natančneje prebere dele besedila, da poišče podrobne podatke,
- interpretira besedilo (razvija kritično razmišljanje).

Bralno razumevanje razvijamo v treh korakih.

Dejavnosti pred branjem besedil

Napoved dejavnosti je odvisna od besedilne vrste in ravni znanja jezika. Dejavnosti, ki razvijajo zmožnost bralnega razumevanja, so zelo podobne dejavnostim slušnega razumevanja. Učitelj ima veliko možnosti, nekateri primeri pa so:

- predstavi besedilo tako, da priključuje že usvojene sestavine podobnega besedila in besedišča,
- obravnava besedilo v pogovoru z učenci in ga členi v miselni vzorec,
- na različne načine posreduje ključne izraze besedila, lahko tudi v obliki testa izbirnega tipa,
- spodbuja učence, da sami oblikujejo besedilo na podlagi ponazoril; ta so lahko vizualna (fotografije, risbe, sheme) ali označena z naslovi, podnaslovi,
- posreduje slikovni material, povezan s tematiko besedila; učenci izražajo svoja občutja, vtise, napišejo zgodbo; posreduje poglobitve sestavine besedila v neurejenem stanju, učenec smiselno ureja posamezne dele besedila; posreduje skrajšano obliko besedila itd.,
- umesti besedilo v kontekst,
- priključuje vsebino podobnega besedila v materinščini,
- oblikuje različice predlaganega besedila.

Dejavnosti med branjem

Učitelj uvaja strategije, ki učencem kljub številnim neznanim besedam omogočajo hitreje razumeti besedila v drugem jeziku. Učenec si pomaga z ilustracijami, ki spremljajo besedilo, besedami in besednimi zvezami, ki so skupne več jezikom, datumi, s številkami, z imeni krajev, oseb, s ključnimi in ponavljajočimi se besedami, prenosom jezikovnih znanj iz materinščine.

Naloge, ki jih učenec izvaja med branjem:

- učenec izlušči pomen besedila iz sobesedila na podlagi sestave besed, prejšnjega znanja ali slik (dedukcija),
- odgovarja na vprašanja izbirnega tipa (odgovori pravilno ali napačno) in na odprta vprašanja, ki ga usmerjajo k prepoznavanju sporočila in vodijo k sklepanju ter razvijajo njegovo jezikovno znanje in bogatijo njegove izkušnje,
- povezuje slikovno gradivo, dele besedila v celoto (indukcija),
- ureja odstavke ali povedi v logičnem zaporedju, sestavine dialoga po vlogah in registrih,
- dopolnjuje besedilo (razvija naslov v popolno poved, dopolnjuje povedi, vstavlja manjkajoče izraze v povedi ali manjkajoče povedi v besedilo, na podlagi podatkov v besedilu načrtuje zemljevid, popravlja napake, išče nasprotja v besedilu, rešuje križanke, dopolnjuje obrazce),
- interpretira navodila: recept, navodila za uporabo zdravila,

- zapisuje oporne točke: vpisuje informacije v tabelo, izpisuje ključne besede, povedi, ugotavlja odnose in mnenja oseb ter različne načine njihovega izražanja,
- primerja dve ali več besedil, išče nasprotja in skupne točke,
- povezuje besedila med seboj: primerjava besedil v materinščini in drugem jeziku, skržene obnove, povezovanje slogovnih zvrsti (sinteza),
- sprejema odločitve, rešuje probleme (ob prospektu načrtuje izlet; na podlagi podatkov iz besedila odkrije povzročitelja kaznivega dejanja),
- prepoznava besedilne vrste, teme, naslovnika, cilje besedila, odstavke, ki povzemajo vsebino besedila, prepoznava slogovno zaznamovanost, odnos med piscem in naslovnikom, posebne funkcije besedila (zahteva, zahvala), stališča različnih oseb, ki nastopajo v besedilu, vse izraze v besedilu v zvezi z dano tematiko, kohezivne elemente (vezniške besede, zaimke), zaznava prehod v temi (koherenca) in slovnične strukture.

Dejavnosti po branju besedila

Te dejavnosti spodbujajo učence k izražanju svojih vtisov, občutij, mnenj in odnosa do prebranega besedila. Predhodno obravnavana besedila so primerna tudi za naloge iz poznavanja in rabe jezika in utrjevanje besedišča. Nekaj primerov dejavnosti, ki jih učenec izvaja po branju besedila:

- oblikovanje besedila ob danih ključnih besedah,
- preoblikovanje besedilne vrste (dramatizacija besedila, intervju, podobno besedilo),
- posredovanje izkušenj, povezanih s problematiko besedila,
- utemeljevanje lastnih razlag besedila v primerjavi s sošolčevimi,
- uporaba besedila za vajo s slovničnimi strukturami (npr. iz sedanjika v preteklik).

5.1.4 Pisno sporočanje

Za razvijanje pisnega sporočanja moramo najprej ustno obravnavati besedilo. Najprej učenci oblikujejo besedne zveze in sklope ter krajša besedila. Pozneje postajajo besedila zahtevnejša. Učenec pridobi zmožnosti pisnega sporočanja z vajo, zato mu je treba ponuditi veliko pisnih dejavnosti. Iz postopnega uvajanja vodenih dejavnosti preidemo na prosto in ustvarjalno pisanje.

Vodenje pisnih dejavnosti:

1) obravnava vzorca besedila → vaja s predlogo (dana navodila) → naloga pisnega izražanja (novo besedilo) → informacija/evalvacija → poprava;

2) naloga pisnega izražanja (besedilo) → primerjava s podobnim besedilom oz. predlogo → informacija/evalvacija → poprava → vnovično pisanje besedila.

Primeri nalog iz pisnega sporočanja

Oblikovanje povedi: učence navajamo na ustrezno izbiro besedišča, upoštevanje pravopisnih posebnosti, za pravilnost jezikovne rabe (učenci urejajo, dopolnjujejo povedi, sestavljanke).

Dopolnjevanje besedila: učitelj posreduje nepopolno besedilo, učenci dopisujejo manjkajoče podatke, s ključnimi besedami oblikujejo zgodbo.

Krajši opisi in obnove: učenci razvijajo zmožnosti pisanja ob zmožnostih govora: govor, poslušanje, strnjena obnova, intervju, vnašanje podatkov iz intervjuja v tabelo itd. Iztočnica je lahko tema, ki smo jo obravnavali v pogovoru, lahko je ilustracija ali besedilo.

Oblikovanje besedila na podlagi ključnih besed ali osnovnih podatkov o besedilu: učenci tvorijo besedilo na podlagi danih izrazov.

Posredovanje vzorcev besedil, na podlagi katerih se učenci seznanijo s strukturo in vsebino besedila (npr. življenjepis).

Učitelj postopno uvaja učence v zahtevnejše dejavnosti. Priporočljivo je, da začne z vodenimi dejavnostmi v skupini (ustvarjanje po verižni metodi), saj lahko učenec samostojno ustvarja šele po intenzivnem urjenju.

5.1.5 Vloga jezikovnega pouka (slovnice)

Slovnica se pri pouku tujega jezika obravnava predvsem v zadnjem vzgojno-izobraževalnem obdobju, in sicer s funkcionalnega vidika – slovnične strukture naj bodo vedno namenjene izvajanju sporočilnih namer. Učenci sami in z učiteljevo pomočjo odkrivajo jezikovne zakonitosti in jih poskušajo sistematizirati. Učitelj jim pri tem pomaga z vizualizacijo, shemami in ustrezno organizacijo dela. Tako se kognitivno razumevanje jezikovnih pravil uporablja predvsem kot pomoč pri učenju, posebno še pri določenih učnih tipih. Vzporedno z izvajanjem komunikacijskih nalog se ustrezne slovnične strukture obravnava v ciklični progresiji (načelo postopnosti, nadgradnje).

Učitelj in učenec sprejemata napake kot normalen, neločljiv sestavni del razvijajoče se sporazumevalne **zmožnosti** in pokazatelje individualnega učnega napredka. Te so iztočnice za načrtovanje nadaljnjega dela in individualne pomoči posameznemu učencu. Učitelj naj namesto neprestanega popravljanja napak svetuje, kako jih odpraviti.

5.1.6 Razvijanje medkulturne zmožnosti

Učenje drugega jezika je tudi sredstvo za razvijanje medkulturne komunikacije, ki postaja ključni dejavnik za uspešno sporazumevanja med različnima narodoma. Le tisti posameznik namreč, ki bo poleg jezikovnih zmožnosti razvil tudi medkulturno zmožnost, bo sposoben ustvariti trdne vezi uspešnega sodelovanja v večkulturni stvarnosti. Medkulturno zmožnost razvijamo z neumetnostnim besedilom pri vseh predmetih na čim bolj naraven način, in sicer:

- uvajamo dejavnosti, ki temeljijo na izvirnih gradivih (vozni red, načrt mesta, vstopnica za kino) in neumetnostnih besedilih (besedila popevk, časopisni članki, vremenska napoved, besedila na temo kulturnih, zemljepisnih, zgodovinskih in drugih značilnosti in posebnosti države, v kateri se jezik govori (na primer anekdote),
- obravnavamo aktualne dogodke, ki učence zanimajo (pri različnih predmetih, ne le pri italijanščini),
- izvajamo različne šolske in obšolske dejavnosti, na primer kulturni dan, projektni teden, ogled filmske, gledališke ali lutkovne predstave, kulturne izmenjave med šolami itd.

Medkulturno zmožnost razvijamo tudi z umetnostnim besedilom, ki ob razvijanju sporazumevalne zmožnosti razvija kulturne vrednote. Umetnostno besedilo uvajamo že na začetni stopnji učenja in poučevanja drugega jezika. Z obravnavo izbranih umetnostnih besedil učenec spoznava jezikovno in kulturno raznovrstnost ter razvija pozitiven odnos do lastne in druge kulture. Učenci s preprostim umetnostnim besedilom (na zgodnji stopnji so to izštevanka, kratka pesemska besedila, kratki zapisi ob sličici, slikanice) postopno razvijajo zmožnost sprejemanja, dožemanja in interpretiranja umetnostnega besedila, sposobnost kritičnega razmišljanja, občutljivost za kulturno drugačnost. Pri izboru umetnostnih besedil upoštevamo načelo:

- ustreznosti; besedilo je primerno učenčevi razvojni stopnji in znanju jezika,
- aktualnosti; besedilo obravnava aktualno temo ali temo, ki jo učenec obravnava tudi pri drugih predmetih,
- zanimivosti; je blizu učenčevim interesom in potrebam.

Učenec v višjih razredih osnovne šole z različnimi metodami (opazovanje, razvrščanje, urejanje, povezovanje, določanje, pojasnjevanje, povzemanje, sklepanje, primerjanje idr.) pri italijanščini razčlenjuje literarne prvine umetnostnega besedila. Pri tem se navezuje na znanje, ki ga je pridobil pri materinščini. Pri opredeljevanju odnosov in stališč posameznih oseb, ki nastopajo v besedilu, si učenci pomagajo tudi z uporabo materinščine.

5.2 Individualizacija in diferenciacija

Učencem glede na zmožnosti in druge posebnosti prilagajamo pouk italijanščine kot drugega jezika tako v fazah načrtovanja, organizacije in izvedbe kot pri preverjanju in ocenjevanju znanja. Izvaja se kot notranja, fleksibilna ali delna zunanja diferenciacija v uveljavljenih izvedbenih oblikah. Pri tem smo še posebej pozorni na specifične skupine in posameznike; vzgojno-izobraževalno delo temelji na konceptih, smernicah in navodilih, sprejetih na Strokovnem svetu RS za splošno izobraževanje:

- Odkrivanje in delo z nadarjenimi učenci,¹⁰
- Učne težave v osnovni šoli: koncept dela,¹¹
- Otroci s primanjkljaji na posameznih področjih učenja: navodila za prilagojeno izvajanje programa osnovne šole z dodatno strokovno pomočjo,¹²
- Smernice za izobraževanje otrok tujcev v vrtcih in šolah.¹³

5.3 Medpredmetno povezovanje

Nepotrebno drobljenje podatkov med posamezne predmete skoraj vedno povzroči kopičenje podatkov, ki jih učenci marsikdaj niso sposobni povezati v razumljivo celoto in dati številnim informacijam uporabne vrednosti. Zato šolska prenova poudarja kot eno pomembnih kakovostnih prvin pouka tudi medpredmetne povezave. Cilj teh povezav z drugimi predmeti je predvsem v naslednjem:

- učenec se uči jezika naravno, s pomočjo relevantnih vsebin, poleg jezikovnega usvajanja se izobražuje za splošne, njemu zanimive in pomembne teme,
- ob razvijanju vsebinskih ciljev oziroma ob uresničevanju ciljev drugega predmeta hkrati dosega jezikovne cilje.

¹⁰ Sprejeto na 25. seji Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje 11. 2. 1999.

¹¹ Sprejeto na 106. seji Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje 11. 10. 2007.

¹² Sprejeto na 57. seji Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje 17. 4. 2003.

¹³ Sprejete na 123. seji Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje 18. 6. 2009.

Klasične jezikovne vsebine v tradicionalno zastavljenih učbenikih (npr. teme: v lokalu, telefonski pogovor, stik s tujcem, v restavraciji itd) so neživljenjske, učenca dolgočasijo in ga ne motivirajo za učenje tujih jezikov.

PRVO VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNO OBDOBJE

V prvem vzgojno-izobraževalnem obdobju učenec razvija sporazumevalne zmožnosti v drugem jeziku z integriranimi dejavnostmi estetske vzgoje: te so motorične, glasbene in likovne dejavnosti.

Učenec:

- z glasbenim izražanjem razvija posluš za italijanščino; odkriva in pomni pomen upovedanega,
- z risbo ali drugimi likovnimi izdelki odkriva in pomni pomen upovedanega ter izraža, česar ne more ubesediti v italijanščini,
- z gibalnimi igrami, ki spodbujajo razvoj motorične koordinacije, odkriva in utrjuje besedni pomen, se izraža in se sprošča ter uživa v gibanju med vrstniki.

Za to obdobje je zanimiv tudi didaktični koncept CLIL,¹⁴ ki se je v posameznih evropskih šolskih sistemih zelo uveljavil. Pri tem modelu se lahko določene vsebine nejezikovnega predmeta ali predmetov obravnavajo v tujem jeziku. Gre torej za pouk nekega predmeta v tujem jeziku. V našem sistemu še ni zakonske podlage, da bi pouk tujega ali drugega jezika izvajali tako. Lahko pa ga izvajamo občasno ob določenih priložnostih: na primer gibalno igro pri športni vzgoji lahko izvedemo v drugem jeziku, pri spoznavanju okolja (tudi na zelo zgodnji stopnji učenja) izpeljemo v drugem jeziku preprost eksperiment. Drugi jezik lahko uporabimo pri izvajanju določene dejavnosti v okviru projektnega dneva ali tedna itd. Model temelji na tem, da učenci pridobivajo znanje določenega predmeta (dosegajo cilje, ki so zapisani v učnih načrtih za matematiko, spoznavanje okolja, športne vzgoje itd.), pri tem uporabljajo tuji oziroma drugi jezik in to v njegovi najbolj naravni sporazumevalni vlogi.

Didaktični model CLIL, čeprav ga izvajamo le občasno, je pozitivna izkušnja:

- spodbuja sporazumevanje v drugem jeziku v naravnih življenjskih situacijah,
- ponuja možnosti za učenje vsebin iz različnih perspektiv,
- omogoča učencem več stika s ciljnim jezikom,
- ni treba izvajati dodatnih učnih ur za jezik,

¹⁴ Content and Language Integrated Learning: http://ec.europa.eu/education/languages/language-teaching/doc236_en.htm.

- uvaja nove učne metode in oblike,
- spodbuja učenčevu motivacijo za učenje jezika in za predmet, pri katerem se ta model uporabi.

Zgled povezovanja drugega jezika s spoznavanjem okolja:

- učenec se pri pouku spoznavanja okolja v italijanskem jeziku z različnimi igralnimi dejavnostmi nauči poimenovati položaje telesa glede na določen predmet v prostoru (spodaj, zgoraj, levo, desno) ali določiti smer gibanja telesa (naprej, nazaj, gor, dol, levo, desno).

Zgled povezovanja športne vzgoje z italijanščino kot drugim jezikom:

- učenec pri športni vzgoji izvaja športno dejavnost; usvoji pravila igre po navodilih v italijanščini.

DRUGO IN TRETJE VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNO OBDOBJE

Učitelj se medpredmetno povezuje, ko je to smiselno, ko se različni predmeti povezujejo v celoto glede na skupne cilje in vsebino. Pri tem so cilji posameznih predmetov jasno prepoznavni. V zadnjem času se je namreč pokazala izrazita razdrobljenost znanja, ki ga učenci s težavo povezujejo v smiselno celoto. Celostna, tematska in problemska obravnava učnih vsebin pa daje trajnejše in kakovostnejše znanje. Zato v drugem in tretjem vzgojno-izobraževalnem obdobju priporočamo usklajeno načrtovanje učnega procesa pri različnih predmetih in področjih. Posledica usklajenega delovanja učiteljev različnih predmetov je večja stopnja povezanosti med disciplinarnimi znanji. Znanje, ki ga posredujemo celostno, je bolj poglobljeno: isti problem obravnavamo iz različnih zornih kotov.

Medpredmetno povezovanje preprečuje preobremenjenost učencev, saj učitelj upošteva znanje, ki so ga učenci dosegli v okviru vseh predmetov, in delo, ki so ga opravili doma. Spodbuja tudi ustvarjalnost: učenec ima večje možnosti, da izkoristi vse svoje potenciale, da se uveljavi na vseh področjih ne le na ozko jezikovnem.

Učni načrt za italijanščino opredeljuje medpredmetne teme, pri katerih se učitelji drugega jezika povezujejo z učitelji tujih jezikov in drugih predmetov. Drugi jezik je sredstvo za iskanje podatkov iz tujih virov, sporazumevanje, usvajanje, povezovanje in poglobljanje novih, tudi nejezikovnih učnih vsebin. Italijanščina kot drugi jezik se zato lahko povezuje z vsemi predmeti in daje podporo pri uresničevanju skupnih ciljev. Te povezave se udejanjajo:

- na vsebinski ravni: z uvajanjem različnih vrst besedil v italijanščini, iz katerih učenci pridobivajo podatke, ki so relevantni za predmet, s katerim se povezujejo; na tej ravni učenec razvija in bogati besedišče v drugem jeziku, razvija jezikovno zmožnost,

- na ravni razvijanja sporazumevalne zmožnosti v italijanščini: s sprejemanjem, tvorjenjem besedil in jezikovnem posredovanjem (na primer prevajanje iz italijanščine v slovenščino, povzemanje vsebine italijanskega besedila, ki je vir informacij za predmet, s katerim se povezujejo), na tej ravni učenec nadgrajuje sporazumevalno zmožnost v drugem jeziku,
- na ravni učenčevega odnosa do določenega problema: odnos do nekega problema lahko razvijamo tudi pri pouku italijanščine, na tej ravni učenec razvija druge zmožnosti in kompetence.

Pri uresničevanju skupnih ciljev nastajajo učenčevi konkretni izdelki, kot so plakat, seminarska ali raziskovalna naloga, popotniški dnevnik, videoposnetek, e-sporočilo itd.

Iz razpredelnice so razvidne nekatere medpredmetne teme, možnosti za povezovanje in uresničevanja skupnih ciljev.

Medpredmetne teme	Pouk drugega jezika	
	Vsebinska raven (besedila v drugem jeziku)	Raven zmožnosti/kompetence in odnosa do obravnavanega problema
Knjižnično informacijsko znanje	<ul style="list-style-type: none"> • delo s tujimi viri, iskaje podatkov, spoznavanje značilnosti različnih besedilnih vrst, pridobivanje besedišča 	<ul style="list-style-type: none"> • razvijanje motivacije za branje, primerjanje slovenskega tiska z italijanskim
Okoljska vzgoja	<ul style="list-style-type: none"> • pridobivanje podatkov (in besedišča) iz naravoslovja, npr. obravnava izbranega poglavja iz naravoslovja iz italijanskega učbenika, ogled videoposnetka na ekološko temo 	<ul style="list-style-type: none"> • pridobivanje in posredovanje podatkov, ki so relevantni za predmet, s katerim se povezujemo; razvijanje pozitivnega odnosa do naravne dediščine
Vzgoja za zdravje in varnost	<ul style="list-style-type: none"> • pridobivanje informacij z zdravstvenega področja, bogatenje besedišča z izvirnimi besedili 	<ul style="list-style-type: none"> • sprejemanje ali posredovanje navodil za uporabo zdravil in drugih sredstev, ozaveščanje zdravega načina življenja
Poklicno usmerjanje	<ul style="list-style-type: none"> • spoznavanje in opis poklicev, poimenovanje delovnih sredstev, pripomočkov, storitev 	<ul style="list-style-type: none"> • razvijanje pozitivnega odnosa do vseh poklicev, odločanje za poklic
Vzgoja potrošnika	<ul style="list-style-type: none"> • razumevanje sporočila obveščevalnega besedila (reklamni oglas), poimenovanje izdelkov in storitev 	<ul style="list-style-type: none"> • razvijanje vrednot v potrošniški družbi, vzgoja za osveščena in odgovornega potrošnika
Prometna vzgoja	<ul style="list-style-type: none"> • orientacija v prometnem prostoru, poznavanje osnovnih navodil in prepovedi v drugem jeziku 	<ul style="list-style-type: none"> • razvijanje osebne odgovornosti, pravilno ravnanje učenca kot udeleženca v prometu (kot

		pešca, sopotnika, kolesarja, motorista)
Državljska in domovinska vzgoja ter etika	<ul style="list-style-type: none"> • razumevanje določil dokumenta o otrokovih pravicah 	<ul style="list-style-type: none"> • spoznavanje pomena demokracije, zavedanje dolžnosti in pravic, vzgoja za avtonomnega, družbeno odgovornega in dejavnega državljana
Vzgoja za medije	<ul style="list-style-type: none"> • delo s sodobnimi mediji, sprejemanje besedil v drugem jeziku (film, dramsko besedilo, spletne strani, klepetalnica), iskanje želenih informacij 	<ul style="list-style-type: none"> • razvijanje kritičnosti do medijev, varna uporaba računalnika

Primeri medpredmetnega povezovanja:

- učenec z znanjem italijanščine pridobiva podatke (na svetovnem spletu, v priročniku ali v drugih italijanskih virih), ki jih uporabi pri drugih predmetih (npr.: iz prospekta v italijanskem jeziku pridobi podatke, ki jih uporabi pri načrtovanju šolskega izleta v Italijo);
- učenec si ogleda poljudnoznanstveno oddajo v italijanščini, ki je podpora pouku geografije, zgodovine, biologije in drugih predmetov;
- učenec si ogleda odlomek mladinskega filma s književno vsebino v izvirniku.

5.4 Preverjanje in ocenjevanje znanja

Učenci se med seboj razlikujejo po nadarjenosti, spodobnostih, zmožnostih, motivaciji, predznanju itd. Razlike med njimi se postopno le še poglobljajo. Učitelj se torej spopada z izrazito heterogenostjo razreda oziroma učnih skupin, zato je potrebna notranja diferenciacija pri načrtovanju, oblikah in metodah izvajanja pouka ter vrednotenju znanja.

Preverjanje in ocenjevanje znanja izhaja iz ciljev pouka: razvijanje sporazumevalne zmožnosti in drugih zmožnosti poteka celostno ali po posameznih zmožnostih, ki jih učitelj prilagaja glede na učenčevo predznanje jezika, njegovo razvojno stopnjo in motivacijo za učenje. Pouk temelji sprva na delno izvirnih, pozneje pa pretežno na izvirnih neumetnostnih in umetnostnih besedilih. Preverjanje in ocenjevanje sledita tem izhodiščem: preizkusi znanja uvajajo besedila z znano tematiko ter preverjajo zmožnosti, ki so bile predhodno obravnavane in utrjene pri pouku. Učitelj s preizkusom znanja preverja stopnje obvladovanja sporočanjških položajev v življenjskih okoliščinah (pragmatično oziroma izvirno preverjanje).

Preverjanje in ocenjevanje znanja je ustrezno takrat, ko ima učitelj jasno predstavo o učnih ciljih ter skladno z njimi izvaja učni proces, preverjanje in ocenjevanje znanja. Kriteriji preverjanja in ocenjevanja znanja naj bodo smiselni, jasni in javni. Za učenca je pomembno, da ve, za kaj naj si prizadeva, na kaj naj bo pozoren in po čem bo učitelj presojal njegovo znanje. Kakovostni preizkusi znanja osmišljajo učenje tujega jezika, zato vključujejo tudi višje spoznavne ravni in spodbujajo učenje z razumevanjem in možnostjo uporabe usvojenega znanja.

Poučevanje, preverjanje in ocenjevanje so tesno povezani in soodvisni. Spodbujajo k notranji motivaciji, če učencu omogočimo, da pokaže vse zmožnosti in mu hkrati nudimo povratno informacijo o napredovanju k zastavljenim ciljem. Vrednotenje doseganja ciljev in standardov znanja naj bo zato pozitivna izkušnja, gradi naj samozaupanje in naj bo del dialoga med učiteljem in učenci.

Pri vseh oblikah in načinih preverjanja učitelj upošteva sodobne težnje, ki uvajajo:

- neposredne načine: učitelj uvaja izvirna besedila in vrednoti znanje s prostimi odgovori na vprašanja, povzemanjem besedil in z ustvarjalnim oblikovanjem besedil;
- celostni pristop: splošno preverjanje in ocenjevanje sporazumevalne zmožnosti v drugem jeziku in vseh drugih zmožnosti (tudi medkulturne), ki jih razvijamo pri pouku;
- opisno preverjanje: opisi doseganja ciljev in standardov v sporočanju in ocenjevalne lestvice posameznih ravni jezikovnih zmožnosti;
- preverjanje stopnje obvladovanja sporočanjejskih položajev v življenjskih okoliščinah (pragmatično oziroma izvirno preverjanje);
 - občasno uporabo raznovrstnih oblik preverjanja: učenci sami, npr. uporaba *Evropskega jezikovnega listovnika* in medsebojno preverjajo dosežke, projekte in napredek.

Pri ocenjevanju učenčevega znanja učitelj upošteva standarde znanja.

Pri oblikovanju zaključne ocene učitelj:

- seznaniti učence s cilji pouka in z opisnimi kriteriji znanja za posamezno zmožnost (branje, poslušanje, govorjenje, pisanje),
- zaključna ocena mora temeljiti na ocenah različnih učenčevih izdelkov v daljšem časovnem obdobju in na različnih načinih ocenjevanja: ustno, pisno, govorni nastopi, intervju in drugo.

5.5 Informacijska tehnologija

Sodobna šola zelo poudarja pomen informatizacije izobraževalnega sistema, zato je med njenimi prioritetskimi nalogami tudi uvajanje informacijsko-komunikacijske tehnologije v pouk. Informacijska znanja namreč ne prispevajo le k razvoju izobraževalnih ciljev, temveč tudi k ustvarjanju novih načinov razmišljanja, hkrati pa pripravljajo in vzgajajo mlade za življenje v sodobni informacijski družbi. Z uporabo informacijsko-komunikacijske tehnologije lahko ustvarimo pri različnih predmetih različna e-gradiva, ki jih umestimo v učno okolje (spletna učilnica Moodle). Vključevanje e-gradiv v pouk pa je smiselno le, če ta prispevajo k lažjemu razumevanju učnih vsebin, ohranjanju motivacije za učenje in izboljšanju učnih rezultatov. Pred vključevanjem e-gradiv bo zato učitelj:

- razmislil o prednostih, ki jih prinaša e-gradivo,
- opredelil cilje, učno vsebino, načine preverjanja znanja,
- načrtoval izvedbo (korake pri uvajanju e-gradiva),
- izbral primerno učno okolje in program.

Pri pouku tujih jezikov so za pripravo e-gradiv na voljo številni računalniški programi, s katerimi spodbujamo:

- motivacijo za učenje jezikov (npr. programi za izdelavo stripov, fotozgodb, albumov, računalniške igre),
- razumevanje besedil v tujem jeziku (sprejemanje besedil s prenosnikiv, uporaba i-table itd).
- stik z izvirnim jezikom in tujo kulturno stvarnostjo (npr. programi za snemanje, predvajanje, rezanje kratkih zvočnih in videoposnetkov, popevk, spletni časopisi, spletne in zvočne knjige),
- razvijanje jezikovne zmožnosti (npr. spletni slovarji, priročniki, igre, križanke, sestavljanke in druga prosto dostopna e-gradiva),
- razvijanje komunikacije v tujem jeziku (npr. socialna omrežja).